

"SƏS" qəzeti mənim üçün ən əziz qəzetdir

№ 041 (6724)

"Heydər Əliyev və müasir Azərbaycanın siyasi sistemi: plüralizm və bərabər imkanlar" mövzusunda konfrans keçirilib

4

SƏS

4 mart 2023-cü il.
Qiyməti 60 qəpik

"Əliyevdən Fransaya ultimatum: Soyqırımlar üçün üzr istə, o adalardan çıx!"

G20-nin Dehli qarşıdurması

G20 xarici işlər nazirlərinin Dehliyəki görüşü qarşılıqlı anlaşmadan uzaq bir atmosferdə keçdi. Ev sahibi ölkənin kəskin geosiyasi küncləri düzəltmək cəhdlərinə baxmayaraq, global gərginlik - ilk növbədə Ukraynadakı münaqişə ilə bağlı - onların gündəmini diktə etdi.

8

İrəvan prosesi uzadır, separatçılar isə "şərt" irəli sürürlər (!?)

13

DİQQƏT: "Kupça"sız mənzillərin satışı qadağan ediləcək

16

Ən təhlükəsiz ev

15

"Altılı masa"nın "Millet İttifakı" niyə narahatdır?

14

"Real" 53 ildir bunu bacarmır

16

“Əliyevdən Fransaya ultimatum: Soyqırımlar üçün üzr istə, o adalardan çıx!”

Aliyev'den Fransa'ya ultimatum: Soyqırımlar üçün özür dile, o adalardan çıx!

Karabağ'ın 30 yıllık işgali süresince İran'la birlikte net biçimde Ermənistan'ı destekleyen Fransa'ya, Azərbaycan Cumhurbaşkanı İlham Əliyev'den yeni ultimatum geldi: "Fransa kanlı sömürge suçları və soyqırımları üçün özür dilesin."

DÜNYA 02.03.2023, 11:54 Abone ol Google News

Türkiyənin aparıcı KİV-ləri Prezident İlham Əliyevin Qoşulmama Hərəkatının Bakıda keçirilən Zirvə görüşündəki çıxışını geniş işıqlandırır

akıT İSTANBUL İMSAK 06:07 GÖNƏŞ 07:31 ÖĞLƏ 13:21 İKİNDİ 16:29 AKŞAM 19:02 YATSI 20:21 \$ 18.8875 € 20,073 • 1.115,70

Gündem Siyasət Ekonomi Teknoloji Dünya Spor Aktuel Kadın Aile Gezi Rehberi Gıda Tarım

Aliyev'den Fransa'ya ultimatum: Soyqırımlar üçün özür dile, o adalardan çıx!

Karabağ'ın 30 yıllık işgali süresince İran'la birlikte net biçimde Ermənistan'ı destekleyen Fransa'ya, Azərbaycan Cumhurbaşkanı İlham Əliyev'den yeni ultimatum geldi: "Fransa kanlı sömürge suçları və soyqırımları üçün özür dilesin."

Türkiyənin aparıcı KİV-ləri Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Qoşulmama Hərəkatının COVID-19-a qarşı mübarizə üzrə Təmas Qrupunun martın 2-də Bakıda keçirilən Zirvə görüşündəki çıxışında Fransanın müstəmləkəçilik siyasətini sərt tənqid etməsini geniş işıqlandırır.

Belə ki, qardaş ölkənin Anadolu agentliyində yayımlanan "Prezident Əliyev Fransanın

müstəmləkəçilik siyasətini davam etdirməsinə sərt etirazını bildirdi" sərlövhəli məqalədə Azərbaycan Prezidentinin çıxışında dünyada neokolonializm meyillərinin artdığını vurğulayaraq, Fransanı sərt tənqid etdiyi qeyd olunub. Yazıda Prezident İlham Əliyevin çıxışında suverenlik və ərazi bütövlüyünün pozulması, dövlətlərin daxili işlərinə müdaxilə hallarının artdığını, beynəlxalq təşkilatların qərarlarının yerinə yetirilmədiyini, yaxud ikili standartlarla

həyata keçirildiyini bildirdiyi vurğulanıb.

"TRT Haber" kanalında yer alan "Prezident Əliyevin Fransa'ya ultimatum: Soyqırımlar üçün üzr istə, o adalardan çıx" sərlövhəli yazıda dövlətimizin başçısının Qarabağın otuzillik işgali dövründə Ermənistanı açıq şəkildə dəstəkləyən Fransaya çağırış etdiyi bildirilib, Azərbaycan Prezidentinin "Qoşulmama Hərəkatının təməl sənədlərində əks olunduğu kimi, biz Fransa hökumətini Yeni Kaledoniya xalqının və Fransanın dənizasını icma və ərəzilərdəki digər xalqların hüquqlarına hörmət etməyə çağırırıq. Fransanın Avropadan kənar da idarə etdiyi ərəzilər fransız müstəmləkə imperiyasının iyrənc qalıqlarıdır" ifadələri oxucuların diqqətinə çatdırılıb.

"Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev qanlı müstəmləkə cinayətləri və soyqırımı əməllərinə görə Fransaya çağırış etdi", - dövlətimizin başçısının Qoşulmama Hərəkatının Zirvə görüşündəki çıxışına dair "Yeni Şafak" qəzetində dərc edilən məqalə oxuculara bu sərlövhə ilə təqdim olunub. Yazıda vurğulanıb ki, Prezident İlham Əliyev Fransadan müstəmləkə cinayətlərinə və törətdiyi soyqırımlarına görə üzr istəməsini tələb edib.

"Milad" qəzetində yayımlanan xəbərdə də Prezident İlham Əliyevin Qoşulmama Hərəkatının Bakıda keçirilən Zirvə görüşündəki çıxışından "Fransanı Afrika, Cənub-Şərqi Asiya və digər ərəzilərdə Qoşulmama Hərəkatının üzvü olan ölkələrə qarşı müstəmləkə keçmişinə, qanlı müstəmləkə cinayətlərinə, eləcə də soyqırımı aktlarına görə üzr istəməyə və məsuliyyətini etiraf etməyə çağırırıq" ifadələri sitat gətirilib.

"Ensonhaber.com" saytı Prezident İlham Əliyevin Fransanın müstəmləkə cinayətləri və soyqırımı əməllərinə görə üzr istəməsi

barədə tələbinin bu ölkənin Prezidenti Emmanuel Makronun Afrika ölkələrinə səfərə başladığı dövrə təsadüf etməsinə diqqət çəkib. Dövlətimizin başçısının "Tarixi müstəmləkəsizləşdirmə prosesi nəticəsində yaranmış Qoşulmama Hərəkatı bəşəriyyətin bu rüsvayçı səhifəsinin tamamilə aradan qaldırılması istiqamətində səylərini birləşdirməlidir" fikrinin sitat gətirildiyi məqalədə bildirilib ki, Qoşulmama Hərəkatı Qəmər Adaları İttifaqının Fransanın müstəmləkə hakimiyyəti altında qalmaqda davam edən Mayot adası üzərində şəxsi suverenliyini həmişə güclü dəstəkləyib.

Türkiyənin "Yeni akit" və "Sondakika.com" və digər KİV-lərində yayımlanan xəbərlərdə də Prezident İlham Əliyevin Fransanın müstəmləkə və soyqırımı cinayətlərinə görə üzr istəməsi və cavab verməsinin vacibliyi barədə fikirləri geniş işıqlandırılıb.

Qardaş ölkə mətbuatında dərc olunan məqalələrdə Azərbaycan Prezidentinin dünya düzəninə yenidən formalaşmaqda olması, "Soyuq müharibə"nin sona çatmasından bəri dünyada ən ciddi Şərq-Qərb qarşıdurmasının yaşanması, habelə BMT Təhlükəsizlik Şurasında islahatların aparılmasının vacibliyi və Qoşulmama Hərəkatının Təhlükəsizlik Şurasında təmsil olunması barədə fikirlərinə də geniş yer verilib.

Bundan başqa, xəbərlərdə Türkiyədə və Suriyada baş vermiş güclü zəlzələ nəticəsində həlak olanların xatirəsinin Prezident İlham Əliyevin təklifi ilə Zirvə görüşünün iştirakçıları tərəfindən bir dəqiqəlik sükutla yad edildiyi, yaralananların tezliklə şəfa tapmasını arzulandığı da vurğulanıb.

Bundan başqa Qoşulmama Hərəkatının COVID-19-a qarşı mübarizə üzrə Təmas Qrupunun Bakıda keçirilən Zirvə görüşü və Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin tədbirdə çıxışı Rusiya KİV-ləri tərəfindən də geniş işıqlandırılıb. Belə ki, Rusiyanın "Lenta.ru", "Moskovskiy komsomolets", "Profil" nəşrləri Prezident İlham Əliyevin Zirvə görüşündə çıxışında Azərbaycan hökumətinin 2021-2022-ci illərdə Qarabağın bərpaasına 4 milyard dollar ayırdığı, Azərbaycanın bu bərpa işlərini öz vəsaiti hesabına həyata keçirdiyi, eləcə də bu il həmin məqsədlərə daha 1,7 milyon dollar vəsait ayrılacağı barədə bəyanatını önə çəkib.

Yazılarda bildirilib ki, Azərbaycan dövlətinin başçısı Qarabağda kənd və şəhərlərin sınırdan, "ağıllı kənd" və "ağıllı şəhər" prinsipi ilə tikildiyini qeyd edib.

"TASS" agentliyinin Bakıda keçirilən Zirvə görüşündən hazırladığı informasiyalarda Azərbaycan Liderinin ölkəmizin Qoşulmama Hərəkatının ehtiyacı olan üzv ölkələrinə maliyyə və humanitar yardım göstərməyə davam edəcəyi, Afrikanın və inkişaf edən kiçik ada dövlətlərinin pandemiya zamanı sonrakı bərpa üçün dəstəkləmək məqsədilə ilk donor ölkə kimi 1 milyon ABŞ dolları məbləğində vəsait ayırması barədə bəyanatından bəhs edilir. Bundan başqa, Azərbaycan Prezidentinin Hərəkatın digər üzvlərini də bu təşəbbüsü dəstəkləməyə çağırıldığı, eləcə də BMT-nin COVID-19-dan sonra Qlobal Bərpa üzrə Yüksək Səviyyəli Panelinin yaradılmasını təklif etdiyi vurğulanıb. Prezident İlham Əliyevin Minaların Təsirinə Məruz Qalmış Ölkələrin Həmfikirler Qrupunun yaradılması təklifi də Rusiya KİV-lərinin önə çıxardığı fikirlərdendir.

Yeni hədəflərə doğru - YAP-ın VII qurultayının 2 ili

PREZİDENT İLHAM ƏLİYEV: "Yeni Azərbaycan Partiyasının VII qurultayının keçirilməsinin əsas səbəbi ölkədə və regionda yaranmış yeni reallıqlardır"

Bəli, bu gün tarixi hadisə olan YAP-ın VII qurultayının 2 ili tamam olur. Düz 2 il öncə 31 ilə yaxın şərəfli yolda Azərbaycanın qazandığı uğurların bələdçisi kimi çıxış edən Yeni Azərbaycan Partiyasının 2021-ci il martın 5-də tarixi hadisə olmaq VII qurultayı keçirildi. Bu qurultay birliyimizin, həmrəyliyimizin nümayişi olmaqla, həm də bu 31 illər ərzində Yeni Azərbaycan Partiyasının daim təkmilləşməyə, yeniləşməyə doğru getdiyinin bir daha əyani şəkildə sübutu idi. Bu gün fəxrə və inamla partiyanın üzvü olaraq deyirəm ki, Yeni Azərbaycan Partiyası ölkəmizdə yaradıldığı ilk gündən siyasi iradəni və xalqımızın milli maraqlarını təmsil edən vahid siyasi qüvvəyə çevrilib. Buna səbəb isə yalnız partiyanın Azərbaycan xalqının istəyi və tələbi ilə Ulu Öndərin qətiyyəti, siyasi iradəsi sayəsində 1992-ci ildə yaradılması olmuşdur. Ulu Öndərin partiya haqqında çıxışlarında qeyd etdiyi kimi "Yeni Azərbaycan Partiyasının gücü daima Azərbaycan xalqının Partiyaya inamı, etibarını və etimad göstərməsi ilə ölçüləcəkdir".

Bu gün yaradılmasının 31-ci ildönümünü qeyd etdiyimiz Yeni Azərbaycan Partiyasının da zəngin və şərəfli yolu, 850 minə yaxın üzvü sıralarında birləşdirməklə Azərbaycan reallıqlarının, ulu öndər Heydər Əliyev ideyalarının təbliğinə geniş imkanlar açılması təhlil olunmaqda, böyük gələcəyi olan təşkilat kimi dəyərləndirilməkdədir. Düz 31 il öncə tarixi zərurətdən yaranan Yeni Azərbaycan Partiyası zamanın sınaqlarından çıxmış, xalqın etimadını layiqincə doğrultmuş, müstəqil Azərbaycanımızın firavan gələcəyinin dənəni, bu günü və gələcəyi naminə öz fəaliyyətini göstərən siyasi partiyadır. Necə ki, Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradıcısı, Azərbaycan xalqının xilaskarı ulu öndərimiz Heydər Əliyev demişdir: "Yeni Azərbaycan Partiyası dünən, bu günün, gələcəyin partiyasıdır".

Ulu Öndər Heydər Əliyev ideologiyasının tərənnümü və tarixi reallığı əsasında yaranan və artıq 31-ci ildönümünə doğru inamla addımlayan YAP bu gün də öz uğur və tərəqqi sözünü deməkdədir. Və bu gün partiyamızın 31 ilini Qarabağımızın 30 ildən sonra 44 gün ərzində Ali Baş

Komandanımız, Prezident, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyevin diplomatik siyasəti, Müzəffər Ordumuzun, rəşadətli əsgər və zabitlərimizin qəhrəmanlığı sayəsində əldə edilən Qələbə günümüzün üçüncü ilinin sevincini yaşadığımız günlərdə qeyd edirik. Məhz bu baxımdan da, bu gün Azərbaycanın son illərdə qazandığı böyük nailiyyətlər Ulu Öndər Heydər Əliyevin yaratdığı və bu gün Prezident İlham Əliyevin Sədri olduğu Yeni Azərbaycan Partiyasının fəaliyyəti ilə birləşməyə bağlıdır.

Xalqın istəyi ilə yaranan YAP fəaliyyəti dövründə çətin və şərəfli yol keçərək böyük siyasi qüvvəyə çevrilmişdir. Elə buna görədir ki, yaradıcısı ümummilli liderimiz Heydər Əliyev olan Yeni Azərbaycan Partiyası ötən müddət ərzində hər cür sınaqlardan şərəflə çıxmış, böyük siyasi qüvvəyə çevrilmişdir. Vahid, qüdrətli, mütəşəkkil siyasi qüvvə kimi çıxış edən Yeni Azərbaycan Partiyası bütün sahələrdə qələbələrin qazanılmasında, yüksək nailiyyətlərin əldə olunmasında, müasir Azərbaycan dövlətçiliyinin möhkəmləndirilməsində aparıcı rola malik olduğunu məhz özünün səmərəli fəaliyyəti ilə sübut edir. Əlbəttə ki, partiyanın bu uğurlarında YAP-ın sədri kimi cənab İlham Əliyevin müstəsna xidmətləri olmuşdur. 2003-cü ilin prezident seçkilərinin taleyini həll edən əsas faktorlar ondan ibarətdir ki, Prezident İlham Əliyev bütün dünya tərəfindən tanınan siyasi liderlik keyfiyyətləri, cəmiyyətin ümumi tələbatlar sistemini düzgün müəyyənləşdirə bilmək bacarığı, milli maraqların gerçəkləşdirilməsi istiqamətində əzmkar və qətiyyətli fəaliyyətidir. Cənab İlham Əliyev sadəcə Azərbaycan vətəndaşına təkcə uğurlu gələcək vəd etmədi, həm də bu vədini necə reallaşdıracağına kifayət qədər aydın şəkildə izah etdi və bu, cəmiyyətin diqqətindən kənarda qala bilməzdi. Digər tərəfdən, partiyanın özünün keçdiyi şərəfli yol onun xalqı uğurlu gələcəyə apara biləcəyinə də etibarlı təminat bazası formalaşdırmışdı. Bütün bunlar isə seçiciləri "kime üstünlük verməli" sualı ətrafında düşünmək zərurətini qarşısında qoymadı və Azərbaycan vətəndaşları öz seçimini etdi. Bəli, Yeni Azərbaycan Partiyasının fəaliyyəti təkcə

keçmişimizlə yox, həm də bu günümüz, gələcəyimizlə bağlıdır. 2003-cü, 2008-ci, 2013-cü və 2018-ci illərdə keçirilən prezident seçkilərinin nəticələri də bir daha göstərdi ki, bu siyasi təşkilatın fəaliyyətinin ictimai-fəlsəfi mahiyyəti Azərbaycanın milli dövlətçilik ənənələrinin inkişafı ilə sıx bağlıdır və hələ uzun illər onun siyasi həyatımızda həlledici rol oynayacağı şübhə doğurmur. Bu mənada Azərbaycan Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri cənab İlham Əliyev daim bəyan edir ki, o, Heydər Əliyev ideyalarına, onun müəyyənləşdirdiyi yola alternativ görmür və gələcək fəaliyyətini də məhz bu prinsiplər əsasında quracaqdır: "Mən öz seçkiqabağı çıxışlarımda dəfələrlə demişdim ki, bu siyasətə sadıq olacağam. Bir vətəndaş kimi, bir siyasətçi kimi mən açıq-aydın görərdim ki, Azərbaycanda bu siyasətə alternativ yoxdur. Əgər biz istəyirik ki, Azərbaycan xalqı rahat, xoşbəxt yaşasın, bu siyasət mütləq və mütləq davam etdirilməlidir". Bəli, 2021-ci il martın 5-də keçirilmiş Yeni Azərbaycan Partiyasının VII qurultayı da ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında çox mühüm hadisə kimi yadda qalıb.

VII QURULTAYI DA ÖLKƏMİZİN İCTİMAİ-SİYASİ HƏYATINDA ÇOX MÜHÜM HADİSƏ KİMİ YADDA QALIB

Bu gün YAP həm cəmiyyətin irəliyə doğru, keyfiyyətə yeni inkişaf mərhələlərinə daxil olmasını və onun mütərəqqi inkişafını təmin edən aparıcı siyasi qüvvə kimi çıxış edir, həm də yaratdığı yeni çağırışları və reallıqları özü tənzimləyərək, gələcəyə istiqamətlənmiş məqsəd və vəzifələr müəyyənləşdirir. Məhz bundan irəli gələrək, bir il öncə 2021-ci il martın 5-də keçirilmiş Yeni Azərbaycan Partiyasının VII qurultayı da ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında çox mühüm hadisə kimi yadda qalıb. Bu gün Prezident İlham Əliyevin ölkəmizdə həyata keçirdiyi genişmiqyaslı islahatlar bütün sahələri, o cümlədən siyasi sferanı da əhatə edir. Dövlətimizin başçısı, partiyanın Sədri İlham Əliyevin söylədiyi kimi, Yeni Azərbaycan Partiyasının VII qurultayının keçirilməsinin əsas səbəbi ölkədə və regionda yaranmış yeni reallıqlardır. Artıq bir neçə ildir ki, ölkəmizdə həyata keçirilən islahatlar siyasi partiyaların da fəaliyyətinə öz müsbət təsirini göstərir. Yeni Azərbaycan Partiyasının VII qurultayının keçirilməsi və qurultayda yeni Nizamnamənin qəbul olunması, müəyyən yeniliklərin edilməsi, struktur dəyişikliyi siyasi islahatların tərkib hissəsi kimi dəyərləndirilə bilər. Eyni zamanda, qurultaydan keçən bir il ərzində YAP bir sıra ölkələrin siyasi partiyaları ilə əlaqələrin inkişafı istiqamətində mühüm addımlar atıb. Xüsusilə, Azərbaycan və Türkiyənin iqtidar partiyaları arasında uzun illər davam edən əməkdaşlıq 2021-ci ildə yeni mərhələyə qədəm qoydu. Yeni Azərbaycan Partiyası və Türkiyənin Ədalət və İnkişaf Partiyası arasında imzalanmış əməkdaşlığa dair niyyət protokolu xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Belə ki, hər iki partiyanın birgə təşkilatçılığı ilə ötən il videofomatda konfranslar keçirilib, nümayəndə heyətlərinin qarşılıqlı səfərləri baş tutub. Partiya liderləri arasında olan dostluq münasibətləri AK Parti və YAP arasında əlaqələrin daha da yaxınlaşmasına, uğurlu təcrübə mübadiləsinə təkan verəcəyinə əminlik yaradır. Dostluq və qardaşlıq əlaqələri ölkələrimiz arasında, digər sahələrdə olduğu kimi, hakim siyasi partiyaların münasibətlərində də dinamik şəkildə inkişaf edir. Həmçinin, YAP-ın Sədri, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev qurultaydakı genişməzmunlu çıxışında partiyanın yarandığı vaxtdan indiyə kimi müstəqil dövlətçiliyin və demokratik siyasi sistemin möhkəmlənməsi, ölkəmizin davamlı inkişafı, milli birliyin və vətəndaş həmrəyliyinin təmin olunması istiqamətində göstərdiyi fəaliyyətlə bağlı dəyərli fikirlər irəli sürdü. Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi: "Partiyamızın VII qurultayı ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında önəmli hadisədir. Yeni Azərbaycan Partiyası nəinki Azərbaycanın, Cənubi Qafqazın ən böyük siyasi partiyasıdır. Partiyamızın böyük

ənənələri var".

PREZİDENT İLHAM ƏLİYEVİN APARDIĞI SİYASƏTİN MƏQSƏD VƏ VƏZİFƏLƏRİ, EYNI ZAMANDA, ONUN SƏDRİ OLDUĞU PARTİYANIN MƏQSƏD VƏ VƏZİFƏLƏRİ DEMƏKDİR

Bu gün Prezident İlham Əliyevin apardığı siyasətin məqsəd və vəzifələri, eyni zamanda, onun Sədri olduğu partiyanın məqsəd və vəzifələri deməkdir. Buna görə də Prezident İlham Əliyevin təsdiq etdiyi, cəmiyyətin müxtəlif sahələrinin inkişafını nəzərdə tutan milli prioritetlər, dövlət proqramları, konsepsiyalar, inkişaf strategiyaları və fəaliyyət planlarındakı müddəalar partiyanın proqramında öz əksini tapmışdır. 31 il şərəfli yol keçərək monolitliyini qorudu, gücləndi, öz üstünlüyü, parlaq qələbələri ilə heç bir seçkidə rəqib tanımadı. Yeni Azərbaycan Partiyasının seçkilərdə qazandığı qələbələr bu partiyanın cəmiyyətdəki yerinin möhkəmliyini, dövlətçiliyimizin gücləndirilməsi istiqamətində həyata keçirilən siyasətə xalq dəstəyini, insanların bu təşkilata yüksək etimadını göstərir. Bütün iştirak etdiyi seçkilərdə Yeni Azərbaycan Partiyası qələbə qazanaraq bir daha ölkə vətəndaşlarının Azərbaycan reallığına verdiyi qiymət və Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi uğurlu daxili və xarici siyasətə inamın ifadəsidir. Bu, həm də hər bir vətəndaşın Prezidenti olduğunun göstəricisi, Azərbaycanın hərtərəfli inkişafı, verilən hər bir vədin konkret əməli işdə öz təsdiqini tapması ildən-ildə xalq-iqtidar birliyinə göstəricisidir. Məhz bu gün sevinirik ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin ideyaları yaşayır, qalib gəlir. Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyev tərəfindən bu ölməz amallar sədaqətlə, cəsarətlə daha müvəffəqiyyətlə həyata keçirilir. Necə ki, Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradıcısı, Azərbaycan xalqının xilaskarı ulu öndərimiz Heydər Əliyev demişdir: "Yeni Azərbaycan Partiyası dünən, bu günün, gələcəyin partiyasıdır".

Bəli, bu Qələbə həqiqətən də bizim qürur mənbəyimizdir. Bu reallığı Azərbaycan xalqı görür və bəlkə də bu, son 31 ildə bu qədər qürurlu olmamışdı - 44 gün ərzində tariximizin Zəfər Salmaməsi yazıldı, Bütövləşən Azərbaycanımız - Qarabağ Azərbaycanımıza qovuşduq. Məhz bu Böyük Qələbə Prezident İlham Əliyevin sözlünə, vədinə sadıq qalan dövlət başçısı imicini qazanması bütün sahələrdə təsdiqlənməsinin reallığıdır. Bu yerdə Prezident İlham Əliyevin 2003-cü ildə keçirilən andıçmə mərasimində söylədiyi bu fikirləri bir daha yada salmaq yerinə düşər: "Bütün bunları həyata keçirmək və Azərbaycanı qüdrətli dövlətə çevirmək üçün, ən başlıcası, ölkədə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin siyasəti davam etdirilməlidir. Bu gün yüksək kürsüdə çıxış edərkən, mən Azərbaycan xalqına söz verirdim ki, bu siyasətə sadıq qalacağam, heç vaxt bu yoldan dönməyəcəyəm, Heydər Əliyevin siyasətini davam etdirəcəyəm".

Bir sözlə, bu gün əminliklə demək olar ki, yaradıcısı Ümummilli Lider olan Yeni Azərbaycan Partiyasının fəaliyyətində Heydər Əliyevin ideya və arzularını yaşayır. Qarabağ Zəfərindən sonra yaranmış yeni reallıqlar fonunda Azərbaycan partiyasının Sədri, Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə parlaq gələcəyə doğru daha inamla irəliləyəcəkdir. Prezident, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyev cənablarının söylədiyi kimi: "YAP sözün əsl mənasında ümumxalq partiyasına çevrilib. Cəmiyyətimizin bütün təbəqələri hakim partiyada birləşib. YAP nəinki Azərbaycanın, Cənubi Qafqazın ən böyük siyasi təşkilatıdır. Partiyamızın böyük ənənələri var. Yeni Azərbaycan Partiyası bundan sonra da ölkəmizdə gedən bütün proseslərin mərkəzində olacaqdır".

RƏFİQƏ HÜSEYNOVA

“Heydər Əliyev və müasir Azərbaycanın siyasi sistemi: plüralizm və bərabər imkanlar” mövzusunda konfrans keçirilib

“Heydər Əliyev İli” çərçivəsində martın 3-də Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) Mərkəzi Aparatı və Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin birgə təşkilatçılığı ilə “Heydər Əliyev və müasir Azərbaycanın siyasi sistemi: plüralizm və bərabər imkanlar” mövzusunda konfrans keçirilib. Əvvəlcə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

Sonra ulu öndər Heydər Əliyevin və torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi uğrunda canlarını qurban vermiş şəhidlərimizin, eləcə də qardaş Türkiyədə təbii fəlakət nəticəsində həlak olanların əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Konfransda çıxış edən YAP Sədrinin müavini-Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov bildirdi ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin sərəncamına əsasən 2023-cü ilin ölkəmizdə “Heydər Əliyev İli” elan edilməsi Ümummilli Liderimizin zəngin həyat yolunun və müstəsna fəaliyyətinin hər tərəfli tədqiq olunaraq geniş ictimaiyyətə çatdırılması baxımından mühüm əhəmiyyətə malikdir: “Müstəqil, hüquqi

deviz kimi istifadə olunmaqdadır: “Çünki Heydər Əliyev tərəfindən müdrikcəsinə ifadə edilmiş bu dərin məzmunlu fikir Azərbaycanın müasir və zəngin dövlətçilik tarixinin dünənini, bu gününü və gələcəyini, Ulu Öndərin milli və bəşəri məzmunlu ideyalarının əbədiyaşarlığını aydın ifadə edir. Heydər Əliyev şəxsiyyəti və onun fəaliyyəti tarixi, coğrafi, siyasi və mənəvi nöqtəyi-nəzərdən ölçüyəgəlməzdir. Çünki Ümummilli Lider fəaliyyətinin bütün mərhələlərində Azərbaycanın tərəqqisinə, xalqın ali mənafeyinin, dövlət maraqlarının qorunmasına, milli-mənəvi dəyərlərin və dövlətçilik ənənələrinin yaşadılmasına xidmət edən misilsiz işlər görmüş, Azərbaycan naminə tələpəli uğurlara imza atmış, Azərbaycanı zirvələrə yüksəldən tərəqqi və Zəfər yolunun möhkəm təməllərini yaratmışdır”.

ve demokratik dövlət olan Azərbaycanın aparıcı siyasi qüvvəsi kimi Yeni Azərbaycan Partiyası da Heydər Əliyevin dövlətçilik irsinin və əbədiyaşar ideyalarının öyrənilməsi və yeni nəsllə aşılınması məqsədilə il ərzində çoxsaylı tədbirlər keçirəcək. “Heydər Əliyev İli” ilə əlaqədar YAP Mərkəzi Aparatı tərəfindən hazırlanmış və İdarə Heyətinin qərarı ilə təsdiq edilmiş Tədbirlər Planı çərçivəsində müsabiqələr, aksiyalar, görüşlər, elmi-praktik konfranslar və digər bir sıra tədbirlər təşkil ediləcək ki, bu da Heydər Əliyev şəxsiyyətinin müasir dövlətçilik tariximizdə əvəzsiz yerinin və rolunun tədqiqinə mühüm töhfə olacaqdır”.

YAP Sədrinin müavini xatırladı ki, “Heydər Əliyev İli” çərçivəsində Yeni Azərbaycan Partiyası tərəfindən keçirilən tədbirlərdə Ulu Öndərin “Nə qədər ki Azərbaycan var, mən də varam” kəlamından

Tahir Budaqov qeyd edib ki, müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin banisi, dünənini, bu gününü və gələcəyini – XXI əsrin, üçüncü minilliyin partiyası olan Yeni Azərbaycan Partiyasının qurucusu, Türk dünyasının böyük oğlu, müdrik dövlət xadimi və dünya şöhrətli siyasətçi Heydər Əliyevin müstəsna xidmətlərindən və zəngin dövlətçilik irsinin çox mühüm istiqamətlərindən biri xalqın maraqlarına, tarixi ənənələrə, milli-mənəvi dəyərlərə, dövrün çağırışlarına cavab verən modern dövlət quruculuğudur: “Bu kontekstdə plüralizm və bərabərlik prinsiplərinə, sivil və demokratik dəyərlərə əsaslanan müasir siyasi sistemin yaradılması və ardıcıl, məqsədyönlü ictimai-siyasi, hüquqi

addım idi. Prezident İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, “Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılması Azərbaycanda, əslində, siyasi sistemin yaradılması demək idi. Çünki o vaxta qədər bizdə siyasi sistem mövcud deyildi. Yeni Azərbaycan Partiyasının siyasi mədəniyyəti, siyasi mübarizə qaydalarının təbliği, ümumiyyətlə, siyasetin sivil yollarla aparılması ideyaları da cəmiyyətdə böyük əks-səda yaratdı və cəmiyyət tərəfindən dərhal dəstəkləndi. Biz bu ideyalara bu gün də sadıq. Bütün siyasi mübarizələri sivil qaydalarla aparırıq və bütün siyasi məsələlərdə daim qələbə qazanırıq”.

YAP Mərkəzi Aparatının rəhbəri vurğulayıb ki, Yeni Azərbaycan Partiyası fəaliyyətə başladıqdan sonra yeni siyasi dəyərlər yaratdı və siyasi mədəniyyət nümunəsi ortaya qoydu: “Dövlətçilik əxlaqını öz fəaliyyətində əsas mənəvi-siyasi norma kimi götürən Yeni Azərbaycan Partiyası göstərdi ki, siyasi fəaliyyət dövlətin və xalqın maraqlarına xidmət etmək, milli mənafeyi qorumaq prinsiplərinə əsaslanmalıdır. Qısa müddət ərzində milli maraqlara əsaslanan məqsədyönlü fəaliyyəti ilə Yeni Azərbaycan Partiyası xalqın dəstəyi, Heydər Əliyevin sarsılmaz iradəsi və uğurlu siyasəti nəticəsində dövlətin siyasi sütununa çevrildi. Heydər Əliyevin nüfuzu, xalqın ona böyük inamı, dərin etimadı və davamlı dəstəyi Yeni Azərbaycan Partiyasının ardıcıl nailiyyətlər qazanmasını təmin etdi. Yarandıqdan bir neçə ay sonra partiyanın xalqın etimadı ilə hakimiyyətə gəlməsi isə nadir tarixi-siyasi hadisələrdən biri kimi Heydər Əliyev şəxsiyyətinə ümumxalq inamının bariz təzahürü idi. 1993-cü il oktyabrın 3-də xalqın iradəsinin nəticəsi olaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilən Heydər Əliyevin milli maraqlara, dövrün tələblərinə və ictimai-siyasi realitələrə uyğun həyata keçirdiyi strateji kursun çox mühüm istiqamətlərindən biri müasir, hüquqi dövlət quruculuğunun reallaşdırılması və siyasi sistemin təkmilləşdirilməsi oldu. İctimai-siyasi sabitliyin, vahid milli ideya – azərbaycançılıq ideologiyası əsasında vətəndaş həmrəyliyin, milli birliyin təmin edilməsi, siyasi-hüquqi islahatların reallaşdırılması, müstəqillik dövründə ilk parlament seçkilərinin keçirilməsi, müstəqillik dövrünün ilk Konstitusiyasının hazırlanaraq ümumxalq səsverməsi - referendum əsasında qəbul edilməsi, kütləvi informasiya vasitələri üzərində senzuranın aradan qaldırılması kimi addımlar siyasi plüralizmin təmin olunmasına, ictimai-siyasi və hüquqi şüurun yenilməsinə, siyasi sistemin təkmilləşməsinə və Azərbaycanın demokratik inkişaf yolunda əmin addımlarla irəliləməsinə xidmət edən mühüm tədbirlər oldu.

“Heydər Əliyev və müasir Azərbaycanın siyasi sistemi: plüralizm və bərabər imkanlar” mövzusunda konfrans keçirilib

Əvvəli-Səh-4

Bu kontekstdə mütərəqqi hüquq bazanın yaradılmasını isə xüsusi qeyd etmək lazımdır. 12 noyabr 1995-ci ildə qəbul edilmiş Azərbaycan Respublikasının

Konstitusiyasının 25-ci maddəsində bərabərlik hüququ təsbit edilmiş, haminin qanun qarşısında bərabər olduğu, hər kəsin hüquq və azadlıqlarının bərabərliyinə təminat verildiyi əksini tapmışdır. Eyni zamanda, Heydər Əliyevin demokratik, hüquqi dövlət və müasir cəmiyyət quruculuğunun, insan hüquqları və azadlıqlarının qorunması siyasətinin tərkib hissəsi olan gender siyasəti də plüralizm və bərabərliyin təmin olunmasına, ictimai-siyasi münasibətlərin və siyasi sistemin inkişafına əhəmiyyətli töhfə olmuş, qadınların müxtəlif sahələrdə fəallığının və rolunun artırılması idarəetmənin təkmilləşdirilməsi baxımından böyük önəm kəsb etmişdir.

YAP Sədri münasibətini deyib ki, Heydər Əliyev irsini müasir çağırışlara uyğun zənginləşdirən Azərbaycan Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri cənab İlham Əliyevin varislik prinsipinə əsaslanan siyasi kursunda dövlətçiliyin gücləndirilməsi mühüm prioritetlərdəndir: “Prezident İlham Əliyevin milli maraqlara, modern çağırışlara və global tendensiyalara adekvat islahatlar proqramı bərabər imkanlara və plüralizmə

“Azərbaycanın və Cənubi Qafqaz regionunun ən böyük siyasi partiyası olan Yeni Azərbaycan Partiyası hər zaman demokratik siyasi mühitin və plüralizmin tərəfdarı olub, bu gün də siyasi sistemin inkişafında, dialoqun dərinləşdirilməsində, rəqabət mühitinin güclənməsində maraqlıdır və bu istiqamətdə ardıcıl fəaliyyət göstərir, mühüm təşəbbüslər irəli sürür. Partiyanın Proqramında qeyd edilmişdir ki, “plüralizm, hakimiyyətlərin bölünməsi, insanların azadlığı və bərabərliyi, ictimai rəyin nəzərə alınması, qanunların aliliyinə riayət olunması YAP-ın fəaliyyətinin siyasi əsaslarıdır”. Bununla yanaşı, Proqramda gender bərabərliyinin

təmin edilməsinin YAP-ın diqqət mərkəzində dayanan əsas məsələlərdən biri olduğu da vurğulanmışdır. Yeni hədəflərdən və milli vəzifələrdən irəli gələrək Yeni Azərbaycan Partiyası öz fəaliyyətində qanunun aliliyi, azadlıq və bərabərlik prinsiplərini əsas götürür, siyasi plüralizmi təşviq edir, siyasi sistemin inkişafına, Azərbaycanın müasir, demokratik və hüquqi dövlət kimi tərəqqisinə layiqli töhfələr verir”,- deyə Tahir Budaqov söyləyib.

YAP Mərkəzi Aparatının rəhbəri bildirib ki, tarixi ədalətin və ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpa edilməsindən sonra yeni reallıqlar və çağırışlar fonunda Azərbaycanın qarşısında ictimai-siyasi sabitliyin və milli həmrəyliyin qorunması, dayanıqlı inkişafın təmin olunması, tarixi Qələbənin diplomatik müstəvidə möhkəmləndirilməsi, Böyük Qayıdışın vaxtında və yüksək səviyyədə həyata keçirilməsi və digər mühüm vəzifələr durur: “Heydər Əliyev ideyaları əsasında və Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən siyasət nəticəsində dövlətçiliyin əsaslarının gücləndirilməsi, o cümlədən plüralizm və bərabərlik prinsiplərinə əsaslanan siyasi sistemin inkişafı bəhs olunan strateji hədəflərin reallaşdırılması baxımından mühüm əhəmiyyətə malikdir. Şübhə yoxdur ki, Yeni Azərbaycan Partiyası da rəqabət, plüralizmə, bərabər imkanlara əsaslanan

əsaslanan siyasi sistemin təkmilləşməsinə, dialoq prosesinin dərinləşdirilməsinə, çoxpartiyalı siyasi sistemin inkişafına xidmət edir. Bu gün siyasi partiyalar müstəqillik tariximizdə heç vaxt olmadığı kimi birlik və həmrəylik nümayiş etdirir, milli məsələlərdə vahid yanaşma və prinsiplial mövqə ortaya qoyurlar. 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı əksər siyasi partiyaların birgə bəyanat imzalayaraq ölkəmizin ərazi bütövlüyünün təmin olunması istiqamətində Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin siyasətinə birmənalı dəstək göstərmələri və postmünaqişə mərhələsində ümummilli məsələlərdə ortaq mövqedən çıxış etmələri bu reallığın bariz nümunəsidir”.

demokratik mühitin üstünlüklərindən maksimum istifadə etməklə üzərinə düşən vəzifələri layiqincə yerinə yetirərək milli hədəflərin reallaşmasına öz töhfəsini verəcək.

Fürsətdən istifadə edərək Yeni Azərbaycan Partiyası Sədri birinci müavini Mehriban xanım Əliyeva başda olmaqla partiyamızın bütün qadın üzvlərini, ümumilikdə bütün Azərbaycan xanımlarını qarşıdan gələn Beynəlxalq Qadınlar Günü münasibətilə ürkədən təbrik edir, hər birinə möhkəm cansağlığı, xoşbəxtlik, ailə səadəti diləyir, siyasi həmfikirliyimizə Azərbaycanın gələcəyi naminə fədakar fəaliyyətində daha da böyük uğur və qələbələr arzulayıram”.

Konfransda YAP İdarə Heyətinin üzvü, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Bahar Muradova “Bərabər inkişaf siyasəti: tarixi ənənələr və müasir çağırışlar” mövzusunda çıxış edib. Bahar Muradova bildirib ki, bu gün çox geniş bir coğrafiyada milyonlarla insanın ehtiramla xatırladığı Heydər Əliyevin Azərbaycan xalqının yetirdiyi ən böyük dühələrdən biri kimi insanlığın yaddaşında hər zaman özünəməxsus yeri olacaq: “Çünki intibah və milli şüurun oyanması onun hakimiyyətə gəlişi ilə başlandı, müstəqilliyimiz məhz onun sayəsində əbədi və dönməz xarakter alıb. Ölkəmiz dünyada layiq olduğu mərtəbəyə onun dəmir iradəsi və zəngin dövlətçilik təcrübəsi sayəsində yüksələ bilib. Fərqli siyasi sistemlərdə bir şəxsiyyət və lider kimi geniş xalq kütlələrini vahid amal ətrafında birləşdirərək Azərbaycan naminə çalışmanın ən gözəl nümunəsinə isə, əlbəttə ki, müstəqilliyimiz və varlığını təhlükə qarşısında olarkən yaradıb”.

YAP İdarə Heyətinin üzvü qeyd edib ki, Heydər Əliyev xalqımızın əsrlər boyu formalaşan milli dəyərləri, ictimai-siyasi şüuru və dövlətçilik təfəkkürü üzərində optimal dövlət modeli qurmaqla, siyasi varislik ənənələrini yaradan bir lider kimi fəlakət anında onu tarixin sınağından məharətlə çıxarmağı da bacaran bir xilaskardır: “Bu baxımdan, Heydər Əliyevin siyasi iradəsi və əzmi müstəqilliyi-

mizin qorunub saxlanmasında müstəsna əhəmiyyətə malik olmuşdusa, xalq – iqtidar – ordu birliyinin gücünə istinad edən ölkə Prezidenti İlham Əliyevin Ali Baş Komandan kimi bənzərsiz sərkərdəlik məharəti ulu öndərin vəsiyyətinə əməl olunmasında, ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpa edilməsində həlledici faktora çevrildi. Şanlı Zəfər salnaməsi siyasi varisliyin uğurunu seçiyələndirən ən bariz nümunə, ən ibrətamiz nümunədir. Heydər Əliyevin şah əsəri olan “Yeni, müstəqil Azərbaycan” daim irəliləyən, iqtisadi, sosial, humanitar və mədəni sahələrdə bərabər inkişafı təmin edən, hər addımında insan və şəxsiyyət amilini uca tutan ölkə kimi tanınmaqdadır. Ulu öndərin tarixi estafetlə ötürdüyü siyasi və ideoloji xətt müasir çağırışlar fonunda Prezident İlham Əliyevin mükəmməl baxışları ilə tam uzlaşır”.

Komitə sədrinin sözlərinə görə, tarixin müxtəlif mərhələlərində daha çox ədəbi-bədii çalarlarla özünü büruzə verən azərbaycançılıq məfkurəsi ölkənin inkişaf strategiyasının ideoloji sütununa çevrilmiş YAP-ın fəaliyyətinin əsas prinsiplərindən biri kimi təsbit edilmişdir: “Üç onillik ərzində bütün sahələrdə əldə edilmiş dinamik inkişaf nəticəsində artıq “yeni azərbaycançılıq” məfkurəsi ilə yeni hədəflərə doğru inamla irəliləyən bir Azərbaycan dövləti vardır. Elə bir dövlət ki, “əsas məqsədi, mahiyyəti və fəlsəfəsi insan hüquq və azadlıqlarının təmin etməkdən ibarətdir” prinsipi dövlət siyasətinin mahiyyətini təşkil edir. Demokratiya və bərabər imkanlar şəraitində bərabər inkişafa nail olmaq əsas hədəf kimi qarşıda dayanır. Təbii ki, hər bir dövlət üçün insan hüquq və azadlıqlarının qanunvericilikdə və real həyatda əksini tapması demokratik vətəndaş cəmiyyəti quruculuğunun əsas atributu sayılır. Bu səbəbdən də konstitusiyaya və qanunların müəyyən etdiyi hüquqi çərçivələrdə bərabər imkanların bərabər inkişafa dönüşməsi üçün insanların sosial statusundan və yaşadığı ərazidən asılı olmayaraq iqtisadi imkanlara çıxışı bərabər və ədalətli olmalıdır”.

Bahar Muradovanın fikrincə, təbii-coğrafi üstünlüklərimizin, o cümlədən enerji ehtiyatlarımızın istifadəsindən yaranan imkanlar inkişaf etmiş insan resurslarına çevrilməlidir: “Səhiyyə xidmətlərinə, yüksək təhsil imkanlarına çıxışın əhatə dairəsi genişlənməlidir. Eləcə də ictimai-siyasi cəhətdən fəal, məsuliyyətli mövqeyi ilə seçilən vətəndaş, öz milli köklərinə bağlı, tarixi keçmişi ilə vəhdətdə formalaşan, eyni zamanda açıq insan resursu formalaşdırılmalıdır. Bütün bu sadalananlar ölkə Prezidentinin ötən il təsdiqlədiyi “Azərbaycan – 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair milli prioritetlər” sənədində nəzərdə tutulan hədəflərdən bir qisminə istinadlardır”.

“Heydər Əliyev və müasir Azərbaycanın siyasi sistemi: plüralizm və bərabər imkanlar” mövzusunda konfrans keçirilib

Əvvəli-Səh-5

Dövlət Komitəsinin sədri vurğulayıb ki, yüksək inkişaf yalnız iqtisadi artımı nəzərdə tutmur, cəmiyyətin bütün təbəqələrinin sosial rifahı mühüm amil olmaqla, əhali qruplarının səmərəli məşğulluğunu, layiqli əməyə nail olmağı hədəfləyir: “Xüsusilə qadınların iqtisadi imkanlara bərabər çıxışını təmin etmək onları bərabər inkişaf hədəfinə daha çox yaxınlaşdırır. Həmçinin bütün bu tələpəli vəzifələrin icrası prosesinə Azərbaycan cəmiyyətinin bütün təbəqələrindən olan insanların səfərbər edilməsi üçün Prezident İlham Əliyevin ənənə və müasirliyin vəhdətinə əsaslanan siyasi varisiyyə üstünlük verərək ölkədə vətəndaş birliyini və siyasi həmrəyliyi əldə etməyin bir çox ölkələrdə arzulanan, amma reallaşdırılması mümkün olmayan optimal həllinə nail olduğunu xüsusi vurğulamaq lazımdır”.

“44 günlük Vətən müharibəsindən sonra yeni reallıqlar yaranıb. Bu vəziyyətlərin üstünlükləri olduğu kimi, yeni çağırışlara da yol açdığı sirr deyil. Odur ki, həlli vacib iqtisadi, sosial inkişafı təmin edəcək hər iki səviyyədə dayanıqlı nəticəyə yönümlü işləri həyata keçirmək və yeni çağırışlara adekvat reaksiyanı təmin etmək üçün cəmiyyətin bütün təbəqələrinin Prezidentin və dövlətimizin ətrafında sıx birliyi daha da möhkəmləndirmək lazımdır. Hazırda bu vacib vəzifənin öhdəsindən, mübaliğəsiz söyləmək olar ki, Ulu Öndərin siyasi mirası olan YAP uğurla gəlməkdədir. Son qurultaydan sonra YAP yenilənmiş formatda proqramlar, ən müxtəlif istiqamətli layihələr həyata keçirməklə ictimai və siyasi təşkilatlarla konstruktiv dialoqa və əməkdaşlığa üstünlük verən müasir yanaşmalar sərgiləyir. Həmçinin bütün səviyyələrdə üzvlərinin, eləcə də kişi və qadınların bərabər iştirakı və təmsilçiliyinə üstünlük verməklə gender bərabərliyinin təminatına yönəlmiş ciddi və nəzərəçarpan mövqə ortaya qoyur. Müasir Azərbaycan cəmiyyətində aparıcı rola malik YAP bu sistemin digər komponentləri ilə siyasi plüralizm və bərabər imkanlar şəraitində formalaşan münasibətlərə üstünlük verir, demokratik ab-havanın, dialoq mühitinin bərqərar olmasına yönəlik siyasi islahatlar prosesinə ahəngdarlıq gətirir. Ölkədə “Siyasi Partiyalar haqqında” yeni Qanunun qəbul edilməsi isə daha təkmil, daha mükəmməl siyasi sistem formalaşmasına təkan verməkdədir”, - deyir Dövlət Komitəsinin sədri vurğulayıb.

“Yeni Azərbaycan: dövlət idarəçilik sisteminə Heydər Əliyev nümunəsi” mövzusunda çıxış edən YAP Veteranlar Şurasının üzvü Əli Həsənov bildirib ki, dövlət idarəçiliyi barədə çox elmi əsərlər, tövsiyələr var. Ancaq idarəçilik elə bir sahədir ki, müəssisə və təşkilatları, rayon və şəhərləri, dövlətləri

yalnız elmi biliklə idarə etmək mümkün deyil. Xüsusən, dövlətləri idarə edən şəxslər elmi biliklə bərabər, böyük təcrübəyə, bacarığa, dünyagörüşünə malik olmalı, idarə edəcəyi dövlətin problemləri, ümumiyyətlə, dövlətin bütün sahələri ilə bağlı məlumatlı olmalı, insanlarla ünsiyyət qurmaq bacarığı, Vətəninə, xalqına, torpağına, xalqının adət və ənənələrinə və milli-mənəvi dəyərlərinə bağlılığı olmalı, tolerant və çox cəsarətli olmalıdır.

Ulu Öndərin zəngin idarəçilik təcrübəsindən danışan Əli Həsənov qeyd edib ki, hələ sovetlər dövründə Heydər Əliyev respublikamızın rəhbəri olmamışdan öncə çox maraqlı həyat yolu keçib: “Dövlət Təhlükəsizliyi Komitəsinin rəhbəri işləyən şəxs ölkənin bütün sahələrindən xəbərdar olur, əks halda, ölkənin təhlükəsizliyini təmin edə bilməz. Heydər Əliyev bütün bunlardan məlumatlı olmaqdan əlavə, onda fitri bacarıq, istedad və cəsarət, Vətəninə, xalqına, torpağına bağlılıq var idi. Yeni idarəçilik üçün nə tələb olunurdusa, hamısı var idi. Ona görə də, 1969-cu ildə respublikanın rəhbəri olduğundan sonra qısa müddətdə iqtisadi inkişafa nail oldu, əhalinin yaşayış səviyyəsi xeyli yüksəldi və ölkədə ictimai-siyasi sabitlik yarandı. Xüsusən, kənd təsərrüfatı 2,7 dəfə, elektrik enerjisi istehsalı 1,5 dəfə artdı, 250 yeni fabriki, zavod tikildi, SSRİ-nin təhsil ocaqlarına 1400, hərbi məktəblərə 1000 gənc göndərildi, ölkədə Naxçıvanski adına hərbi məktəb, hərbi bazalar, aerodromlar tikildi. Gənc kadrların hazırlanmasına xüsusi diqqət yetirildi. Heydər Əliyevin 1969-1982-ci illərdəki idarəçilik sistemi o vaxtkı SSRİ-nin bütün rəhbərlərinə nümunə idi”.

YAP Veteranlar Şurasının üzvü qeyd edib ki, 90-cı illərin əvvəlində respublikada iqtisadi,

siyasi, sosial xaos, ölkənin xəritədən silinmə təhlükəsi olan dövrdə xalq yalnız Heydər Əliyev kimi şəxsiyyət xilas edə bilərdi: “Təcrübə, bilik, bacarıq, cəsarət, xalqın ona olan inamı, ölkədəki iqtisadi, siyasi, sosial durumdan xəbərdar olması və xalqının psixologiyasına bələdçiliyi ona imkan verdi ki, ölkəni xilas etsin. Xalqın tələbi ilə hakimiyyətə yenidən qayıtdıqdan sonra ictimai-siyasi sabitliyi bərpa etdi, milli inkişaf strategiyasını müəyyənləşdirdi, bazar iqtisadiyyatına keçidə başladı, idarəetmənin qanunvericilik bazasını yaratdı, inzibati strukturu yenidən qurdu, vətəndaş həmrəyliyinə nail oldu, əsaslı iqtisadi islahatlara başladı, çoxpartiyalı siyasi sistemə keçidi təmin etdi. Zaman keçdikcə Heydər Əliyevin idarəçilik təcrübəsi daha da aktuallaşır. Xüsusən, bugünkü dünyanın Heydər Əliyevin idarəçilik təcrübəsinə daha çox ehtiyacı var. Onun müstəqillik illərindəki idarəçilik təcrübəsi bugünkü dünya ölkələrinin rəhbərləri üçün nümunədir”.

Əli Həsənov deyib ki, bu gün Prezident İlham Əliyev Ulu Öndərin siyasi və idarəçilik irsini ölkənin, xalqın mənafeyi naminə uğurla davam etdirir. 44 günlük Vətən müharibəsində torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi isə Heydər Əliyev siyasətinin və Prezident İlham Əliyevin iradəsinin, onun xalqla birliyinin təntənəsidir.

Konfransda YAP İdarə Heyətinin üzvü, Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı “Müasir Azərbaycanın siyasi sisteminin əsas prinsipləri” mövzusunda çıxış edərək bildirib ki, cəmiyyətin və dövlətin inkişafı siyasi sistemlə, onun xarakteri, prinsipləri və funksiyaları ilə sıx bağlıdır. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan dövlət müstəqilliyini bərpa etdik-

dən sonra ölkəmizdə demokratik siyasi sistemin bərqərar olması üçün tarixi-siyasi şərait yarandı: “1993-cü ildə ümummilli lider Heydər Əliyevin yenidən hakimiyyətə qayıdışından sonra Azərbaycanda demokratik siyasi sistemin formalaşması və inkişafı istiqamətində məqsədyönlü dövlət siyasətinin həyata keçirilməsinə başlandı. 1995-ci ildə qəbul edilmiş Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında ölkəmizin siyasi sisteminin əsas prinsipləri öz əksini tapdı. Bu sahədə atılan addımlar idarəetmə institutlarının inkişafı üçün əlverişli şərait yaratdı və idarəetmə münasibətlərində şəffaflığı təmin etdi. İnsan hüquq və azadlıqlarının təmin olunmasına dair ölkə qanunvericiliyi təkmilləşdirildi”.

Mübariz Qurbanlı qeyd edib ki, demokratik siyasi sistemin bərqərar olması nəticəsində ölkəmizdə siyasi mədəniyyət inkişaf etdi: “Siyasi sistemin vətəndaşlara geniş hüquq və azadlıqlar verməsi siyasi mədəniyyətin müterəqqi xarakter daşmasında mühüm rol oynadı. Ölkəmizin demokratik siyasi sistemi insan hüquq və azadlıqlarının təmin olunması ilə bağlı səmərəli hüquqi mexanizmləri özündə ehtiva etdi. Ölkə vətəndaşları çoxpartiyalı sisteme əsaslanan seçkilər yolu və vətəndaş iştirakçılığını təmin edən digər hüquqi vasitələrlə qərarların qəbul olunması prosesində fəal iştirak etməyə başladılar. Siyasi sistemin özündə ehtiva etdiyi demokratik dəyərlər azərbaycançılıq məfkurəsinin və vətəndaş həmrəyliyinə möhkəmlənməsində, dünya azərbaycanlılarının vahid amal uğrunda birləşməsində mühüm rol oynadı. Heydər Əliyevin apardığı siyasət etnik mənsubiyyəti və dini baxışlarından asılı olmayaraq ölkə vətəndaşları tərəfindən dəstəkləndi və onlar müstəqil dövlət quruculuğu prosesində yaxından iştirak etdilər. Ölkəmizin siyasi sisteminin demokratik xarakter daşması xarici siyasətdə də öz təsirini göstərdi. Azərbaycanın xarici siyasəti beynəlxalq hüquqi normalar, dövlətlərin suverenliyinə və ərazi bütövlüyünə hörmət, daxili işlərinə müdaxilə edilməməsi kimi prinsiplər əsasında quruldu”.

YAP İdarə Heyətinin üzvü vurğulayıb ki, Azərbaycanın siyasi sisteminin əsas prinsipləri Yeni Azərbaycan Partiyasının Proqramında öz əksini tapır. Onların əsasında partiyanın Heydər Əliyev yolu, müstəqillik, azərbaycançılıq, dövlətçilik, qanunun aliliyi, varislik və təkamül, konstruktiv əməkdaşlıq və dialoq, sosial ədalət və insan amili, multikultural cəmiyyət kimi siyasi dəyərləri və prinsipləri müəyyən edilib. “Müasir dövrün çağırışlarına uyğun olaraq Azərbaycanın siyasi sisteminin daha da təkmilləşdirilməsi istiqamətində Prezident İlham Əliyev tərəfindən məqsədyönlü siyasət aparılır.

Ardı Səh. 7

“Heydər Əliyev və müasir Azərbaycanın siyasi sistemi: plüralizm və bərabər imkanlar” mövzusunda konfrans keçirilib

Əvvəli-Səh-6

Ölkəmizdə yeni siyasi konfigurasiyanın yaranması və partiyalararası dialoqun möhkəmləndirilməsi sahəsində mühüm addımlar atılır. Ölkəmizin tərəqqisi naminə aparılan dövlət siyasəti ətrafında Azərbaycan vətəndaşlarının sıx birləşməsi demokratik siyasi sistemin milli həmrəyliklə bağlı yaratdığı əlverişli şəraitdən irəli gəlir. Xüsusilə, 44 günlük Vətən müharibəsində ölkə vətəndaşlarının Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi siyasəti fəal şəkildə dəstəkləməsi siyasi və milli həmrəyliyin bariz nümunəsidir,- deyər Dövlət Komitəsinin sədri qeyd edib.

“Azərbaycan dövlətçiliyi tarixində Heydər Əliyev irsi” mövzusunda çıxış edən tarix elmləri doktoru, professor İradə Hüseynova bildirib ki, ulu öndər Heydər Əliyevin müdrik dövlət xadimi, Azərbaycan dövlətçiliyini möhkəmləndirən və inkişaf etdirən qüdrətli şəxsiyyət kimi həyatı və fəaliyyəti Azərbaycan tarixində mühüm mərhələni təşkil edir. Heydər Əliyevin fəaliyyəti bir-birinə zidd olan iki müxtəlif ictimai-siyasi sistemin qovuşduğundan keçmiş və Ulu Öndər bunların hər ikisindən bacarıqla istifadə edərək respublikamızın tərəqqisini təmin etmişdir. Onun sözlərinə görə, 1969-cu il iyulun 14-də Azərbaycanda siyasi rəhbərliyə gələn Heydər Əliyev keçmiş ittifaqın iqtisadiyyatı üçün xammal mənbəyinə çevrilmiş respublikamızın yeni inkişaf strategiyasını hazırlayaraq qısa müddətdə həyata keçirdi: “Bunun nəticəsində əvvəllər bütün əsas göstəricilər üzrə geridə qalan Azərbaycan tezliklə ittifaqın ən inkişaf etmiş respublikalarından birinə çevrildi. Eləcə də Azərbaycan iqtisadiyyatında köklü struktur və keyfiyyət dəyişiklikləri baş verdi. Təhsil, elm və mədəniyyət sahələrində böyük uğurlar qazanıldı. Heydər Əliyevin siyasəti nəticəsində respublikada yaranmış güclü sosial, iqtisadi və intellektual potensial Azərbaycanın müstəqilliyi üçün mühüm zəmin yaratdı. Müasir Azərbaycan dövlətinin inkişafı məhz həmin illərdə yaradılmış bünövrə üzərində qurulub və bu gün də uğurla davam edir”.

Tarixçi-alim qeyd edib ki, müstəqilliyin bərpasından sonra Azərbaycanda ictimai-siyasi böhran yaranmışdı, ölkə iflic vəziyyətində idi: “Belə bir vəziyyətdə Ulu Öndərin hakimiyyətə qayıdışı bütün bu təhlükələrin qarşısını aldı. Heydər Əliyevin ən böyük xidməti ondan ibarətdir ki, o, Azərbaycan dövlətçiliyini qoruyub saxladı. Dövlətçiliyimizin qorunub saxlanılması isə müstəqilliyimizin, azadlığımızın möhkəmlənməsi deməkdir. O vaxtdan keçən müddət ərzində Azərbaycanda həyatın bütün sahələrində pozitiv dəyişikliklər, köklü islahatlar aparılıb, ictimai-siyasi sabitlik təmin edilib, demokratik inkişaf yolunda mühüm addımlar atılıb. Azərbaycan nüfuzlu, etibarlı, perspektiv imkanları olan bir dövlət kimi dünya dövlətləri birliyinə daxil olub və layiqli yerini tutub”.

İradə Hüseynova vurğulayıb ki, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən uğurlu siyasət dövlətçiliyin əsaslarını gücləndirir, Azərbaycana möhtəşəm nailiyyətlər qazandırır: “Bu gün biz fəxarət hissi ilə qeyd edirik ki, xalqımız Azərbaycan dövlətçiliyinin keşiyində duran, ölkəmizin ərazi bütövlüyünü təmin edən, Azərbaycan həqiqətlərini bütün cahana bəyan edən, Heydər Əliyevin müdrik siyasi kursunu yüksək səviyyədə həyata keçirən, onun nurlu, işıqlı ideyalarını yaşadan, gerçəkləşdirən meğrur, mübariz Liderimiz - Azərbaycan Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin ətrafında sıx birləşib. Nə qədər ki Heydər Əliyev ideyaları yaşayır, müstəqil Azərbaycan dövləti yaşayır, inkişaf edir, daha da möhkəmlənir!”.

Tədbirdə Azərbaycan Respublikasının Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin icraçı direktoru Aygün Əliyeva “Heydər Əliyevin dövlətçilik fəlsəfəsi: vətəndaş cəmiyyəti quruculuğu” mövzusunda çıxış edərək bildirib ki, 1990-cı illərin son dərəcə ağır, bir çox hallarda həttə ümitsiz hesab edilən reallıqları ilə bugünkü müasir Azərbaycan dövlətinin dünyadakı yerinin müqayisəsi Ulu Öndərin misilsiz xidmətlərinin miqyasını aydın görmək imkanı yaradır. Onun sözlərinə

görə, Heydər Əliyev müasir Azərbaycan dövlətinin banisi olmaqla yanaşı, həm də Azərbaycanda vətəndaş cəmiyyətinin qurucusudur. O diqqətə çatdırıb ki, 1998-ci ildə “Qrant haqqında” qanunun qəbul edilməsi, 1999-cu ildə Milli Qeyri-Hökumət Təşkilatları Forumunun təsis olunması, 2000-ci ildə “Qeyri-hökumət təşkilatları (ictimai birliklər və fondlar) haqqında” yeni qanun qəbul edilməsi, bu siyasətin davamı olaraq 2007-ci ildə QHT-lərə Dövlət Dəstəyi Şurasını təsis edilməsi, ölkə Prezidentinin sərəncamı ilə Azərbaycan Respublikasının qeyri-hökumət təşkilatlarına dövlət dəstəyi Konsepsiyası təsdiq edilməsi və sonrakı ardıcıl proseslər bugünkü inkişaf üçün etibarlı zəmin yaradıb.

Aygün Əliyeva qeyd edib ki, yüksək inkişaf etmiş dövlətlərin təcrübəsi göstərir ki, vətəndaş cəmiyyəti yalnız onun üçün müəyyən əlverişli şərait yaradıldıqı təqdirdə daha uğurlu və səmərəli fəaliyyət göstərir, inkişaf edir. Hazırda Azərbaycan vətəndaş cəmiyyəti institutları müstəqilliyimizin ilk illərində olduğu kimi dövlət qurumları ilə əməkdaşlıq etməkdə çətinlik çəkmirlər, əksinə onların ən güclü, ən yaxın partnyoru məhz dövlət qurumlarıdır.

“Mübaligəsiz deyə bilərik ki, bu gün Azərbaycanda müstəqil, güclü, azad, peşəkar vətəndaş cəmiyyəti yaranıb və inkişaf edir. İstər Vətən müharibəsi dövründə, istərsə də postmünaqişə dövründə gecəgündüz davam edən informasiya müharibəsində vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələri qürur duyula biləcək mühüm nailiyyətlərə imza atıblar. Ötən il dekabrın 12-də Xankəndi-Laçın yolunda Qarabağda qanunsuz ekoloji istismara qarşı bir qrup QHT-lərin, ekofəalların və gənclərin - fədakar vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrinin təşəbbüsü ilə başlanan hərəkat 80 gündən artıqdır ki, öz missiyasını uğurla davam etdirir”,-deyər icraçı direktor əlavə edib ki, Prezident İlham Əliyev tərəfindən yeni siyasi konfigurasiyanın formalaşdırılmasını hədəfləyən islahatlar ölkədə həmrəylik mühitinin bərqərar olunması və siyasi münasibətlərin subyektləri arasın-

YAP Gənclər Birliyinin məlumatı

Yeni Azərbaycan Partiyası
GƏNCLƏR BİRLİYİ

Bəzi informasiya resurslarında Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsi ilə külli miqdarda mənimləmədə ittiham olunaraq barəsində məhkəmə qərarı ilə həbs qətimkan tədbiri seçilmiş Cəbrayıl Fərzəliyevin Yeni Azərbaycan Partiyası Gənclər Birliyinin üzvü olduğu iddia edilir. Bildiririk ki, YAP Gənclər Birliyinin 30 nəfərdən ibarət üzvləri sırasında Cəbrayıl Fərzəliyev adlı şəxs yoxdur.

YAP Gənclər Birliyi olaraq saytlara və sosial şəbəkə istifadəçilərinə dəqiqləşdirilməmiş məlumat paylaşmamağı tövsiyə edir, belə halların yolverilməzliyini nəzərə alaraq diqqətli olmağı xahiş edirik.

da sağlam dialoqun formalaşdırılmasına xidmət edir.

Aygün Əliyeva təkmil siyasi sistemin yaradılmasının, hüquqi dövlət və vətəndaş cəmiyyəti quruculuğu prosesinin uğurla həyata keçirilməsinin, siyasi mədəniyyətin inkişaf etdirilməsinin, davamlı siyasi-hüquqi islahatların reallaşdırılmasının, milli həmrəylik və bütövlüyü təmin edən ideoloji siyasətin müvəffəqiyyətlə davam etdirilməsinin Azərbaycanın milli gücünü daha da artırdığını söyləyib. Sonda xatirə fotosu çəkdirilib.

İraq Prezidenti Heydər Əliyev Mərkəzində olub

Azərbaycana səfəri çərçivəsində İraq Prezidenti Əbdüllətif Camal Rəşid martın 3-də Heydər Əliyev Mərkəzində olub. Mərkəzin direktoru Anar Ələkbərov ali qonağa dünya memarlığının nadir incilərindən sayılan Heydər Əliyev Mərkəzi haqqında məlumat verib.

Qeyd olunub ki, Mərkəzin fəaliyyəti Azərbaycan xalqının

Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin dövlətçilik fəlsəfəsinin, azərbaycançılıq ideologiyasının və Ulu Öndərin irsinin dərinindən öyrənilməsinə və tədqiq edilməsinə yönəlib. Mərkəzin həyata keçirdiyi layihələr Azərbaycan tarixinin, dilinin, mədəniyyətinin və digər milli sərvətlərin beynəlxalq aləmdə təbliğinə, elmin, təhsilin, mədəniyyətin, səhiyyənin, idmanın, ekologiyanın

və iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrinin dəstəklənməsinə və inkişafına xidmət edir.

İraq Prezidenti Əbdüllətif Camal Rəşid Muzeydə 1969-cu ildən 2003-cü ilədək Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycana rəhbərlik etdiyi dövrlərdə xidməti istifadəsində olan avtomobillərlə tanış olub. Mərkəzdə yaradılmış Heydər Əliyev Muzeyi İraq Prezidentində böyük maraq doğurub.

Prezident Əbdüllətif Camal Rəşid “Azərbaycan inciləri” sərgisi ilə də tanış olub. Bildirilib ki, Azərbaycanın tarixini və mədəniyyətini əks etdirən bu sərgidə ölkəmizin tükenməz təbii sərvətləri, çoxəsrlilik tarixi, mədəni irsi ilə bağlı eksponatlar nümayiş etdirilir. Burada qədim peşələrin, o cümlədən Azərbaycan xalçaçılıq məktəbinin nadir nümunələri sərgilənir, qədim çalğı alətlərimiz orijinal şəkildə - səsli formada təqdim olunur. Azərbaycan milli geyimlərinin, qədim sikkələrin nümayiş etdirildiyi sərgiyə gələnlər burada müxtəlif dillərdə müqəddəs kitabları da görə

bilirlər.

“Mini Azərbaycan” sərgisi ilə tanışlıq zamanı isə diqqətə çatdırılıb ki, bu ekspozisiyada Bakıda və Azərbaycanın regionlarındakı tarixi memarlıq abidələri və bir sıra müasir binaların maketləri nümayiş etdirilib.

Sonra Prezident Əbdüllətif Camal Rəşid “Klassik avtomobillər sərgisi” ilə tanış olub.

Daha sonra Prezident xatirə kitabına ürək sözlərini yazıb.

Heydər Əliyev Mərkəzi ilə tanışlıq İraq Prezidenti Əbdüllətif Camal Rəşiddə xoş təəssürat yaradıb.

G20 xarici işlər nazirlərinin Dehliyə qarşılıqlı anlaşmadan uzaq bir atmosferdə keçdi. Ev sahibi ölkənin kəskin geosiyasi küncləri düzəltmək cəhdlərinə baxmayaraq, global gərginlik - ilk növbədə Ukraynadakı münaqişə ilə bağlı - onların gündəmini dikte etdi. Məhz buna görə də görüşdə müzakirələr Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrovun və Qərb dövlətlərinin nümayəndələrinin qarşılıqlı ittihamlarına çevrilib. Nazirlər yekun bəyanatla bağlı razılığa gələ bilməyiblər.

Sergey Lavrov G20 xarici işlər nazirlərinin görüşünə tədbirin başlamasına bir dəqiqə qalmış gəlib. O vaxta qədər bütün digər iştirakçılar, o cümlədən ABŞ dövlət katibi Entoni Blinken artıq yerində idi. Bir gün əvvəl həm Moskva, həm də Vaşinqton iki diplomatik departamentin rəhbərləri arasında təmasların planlaşdırılmadığına inanırdılar. Buna baxmayaraq, onlar yenə də danışıq bildilər.

Daha sonra Entoni Blinken Sergey Lavrovun təmsil olduğu Rusiya

G20-nin Dehli qarşılıqlıdurması

Rusiya-Qərb qarşılıqlıdurması dünyanı hara aparır?

Qərb ölkələrinin nümayəndələri rusiyalı XİN başçısına qarşılıq veriblər. Almaniyanın xarici işlər naziri Annalena Burbok da Entoni Blinken kimi Moskvanı "bu müharibəni dayandırmağa" və "dünya nizamını pozmağa son qoymağa" çağırıb. Ən azı Hindistan hakimiyyətini birləşdirən nə isə tapmaq cəhdi ilə onlar Ukrayna məsələsinin müzakirəsini sırf iqtisadi müstəviyə keçirməyə çalışıblar. Başqa sözlə, Nyu Dehli münaqişənin özünün deyil, onun enerji və enerji təhlükəsizliyinə təsirinin müzakirəsini təklif edib.

Sergey Lavrov çıxışında həqiqətən də təfərrüatı ilə iqtisadi aspektlərə toxunub. Amma burada da cinayətkarlar axtarmaqdan uzaq olduğunu bildirib. "Biz Qərbin təhrik etdiyi beynəlxalq iqtisadi münasibətlərin, onların silaha çevrilməsinin, o cümlədən enerji sektorunun tənəzzülə uğramasının şahidi oluruq", - o deyib.

Bundan əlavə, Lavrov Qərb ölkələrini "ərzaq kartı" oynamağı dayandırmağa çağırıb. Nazirin sözlərinə görə, inkişaf etməkdə olan global böhranın səbəbləri "COVID-19-un başlanğıcında ABŞ və avropalıların hərə-

Federasiyasını "müharibəyə son qoymağa", "mənalı diplomatiya ilə məşğul olmağa", ABŞ vətəndaşı Pol Uilani Rusiya həbsxanasından azad etməyə və Strateji Hücum Silahlarının həyata keçirilməsinə qayıtmağa çağırıb. Müqavilə. Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin sözcüsü Mariya Zaxarova bu qısa söhbəti şərh edib: "Lavrov həmişəki kimi Blinkenin bütün çağırışlarına cavab verdi. Göründüyü kimi, qaldırılan məsələlərlə bağlı mövqeləri yaxınlaşdırmaq mümkün deyildi".

Bütün bunları Dehliyə görüşün ev sahiblərindən gizlətmək mümkün deyildi. "Siz dərin global fikir ayrılıqlarının olduğu bir vaxtda görüşmüsünüz. Müzakirələrinizin geosiyasi gərginliyin təsiri altında olması tamamilə təbii", - Hindistanın baş naziri Narendra Modi iclas iştirakçılarına müraciət edərək etiraf edib. Eyni zamanda, o, hələ də sağlam düşüncəyə və 20 aparıcı dövlətin liderlərinin sülh istəyinə ümid etdiyini açıqlayıb. "Siz Qandi və Budda ölkəsində görüşəndə Hindistanın sivilizasiya ruhundan ilham almağınız üçün dua edirəm - bizi ayıran şeylərə deyil, hamımızı birləşdirən şeye diqqət yetirin" deyərək Hindistanın baş naziri xüsusi vurğulayıb. Xatırladaq ki, Hindistanın

G20 sədrliyinin mövzusu "Bir Yer, Bir Ailə, Bir Gələcək" adlanırdı.

Modinin sözləri Sergey Lavrovun əks-reaksiyasına səbəb olub. Bildirib ki, Moskva "geosiyasi qarşılıqlıdurmanın artdığı şəraitdə, xüsusilə, Dehlinin bəşəriyyət üçün vacib

olan ümumi gələcək qurmaq çağırışı ilə həmrəydir". Eyni zamanda, nazir belə xoş məqsədlərə nail olmaq üçün "qüsurlu hökmranlıq, diqtə və sanksiyalar məntiqindən" imtina etmək lazım olduğunu qeyd etməkdən də çəkinməyib.

kətlərindədir. Pandemiya trilyonlarla dollar və avronu çap etdi, qızdırmalı şəkildə bütün dünyada ərzaq ehtiyatlarını satın aldı. "Ümid edirik ki, G20-nin bu ilin sentyabrında keçiriləcək Dehli sammiti Qərbin eqoist siyasətinin yaratdığı riskləri ən azı qismən kompensasiya edəcək", - rusiyalı nazir yekunlaşdırıb.

Bütün bu müzakirələrin nəticəsi olaraq qeyd edək ki, Dehli sammiti o qədər də uğurlu alınmadı. Gözlənilən kommunike əvəzinə yalnız sədrin (yəni Hindistan) qondarma xülasəsi yayılıb. Səbəb iki ölkənin - Rusiya Federasiyası və Çinin hazırlanmış kommünikənin 3 və 4-cü bəndləri ilə razılaşmaması olub. Onlar Ukraynadakı müharibənin global iqtisadiyyata mənfi təsirindən və Rusiyanın Ukraynaya təcavüzünün pislənməsindən danışıblar. Hindistanın xarici işlər naziri Subramanyam Caişankar, "iki məsələdə tərəfləri konsensusa gətirə bilmədik" deyərək qeyd edib.

Bununla belə, Dehliyə keçirilən görüşün bütün iştirakçıları digər məsələlərlə yanaşı, iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə, yeni texnologiyaların cinayətkar istifadəsinə qarşı çıxmaq, bütün forma və təzahürlərdə terrorizmi pisləmək barədə razılığa gəliblər. Ümid edək ki, ən azından ortaq bir şey tapılıb.

Moskva ilə Vaşinqton arasında neft müharibəsi

2023-cü ilin mart ayı Rusiya Federasiyasından neft hasilatının və "qara qızıl" ixracının direktiv şəkildə azaldılmasının ilk ayı olacaq. Baş nazirin müavini Aleksandr Novakin hasilatın 500 min barel azaldılması barədə açıqlamasından üç gün sonra Vaşinqton dövlət ehtiyatlarından

prinsipinə əsaslanaraq azaldır. "Müəyyən qeyri-bazar məhdudyyətləri var və onları hansısa yolla kökündən çıxarmaq cəhdi var. Rusiya bununla nəinki razılaşmış, biz hesab edirik ki, bu, qlobal iqtisadiyyat üçün super dağıdıcı elementdir", - Sorokin izah edib.

Qurum rəsmisinin sözlərinə görə, yanacaq və enerji də daxil olmaqla tsiklik bazarlarda istənilən qiymət məhdudyyətləri gələcəkdə

azaltmaq qərarı sonda həm beynəlxalq neft qiymətlərini, həm də Rusiyanın Urals neftinin qiymətini artırma bilər. Dünya bazarında Rusiya neftinin tədarükünün azalması yerli dərəcəli Urals üzrə endirimi azalda bilər, həmçinin "qara qızıl"ın dəniz daşınması şərtlərini asanlaşdırma bilər.

Lakin gözləntilərə baxmayaraq, Rusiya neftinin qiyməti artmışdır. Rusiya Federasiyası Maliyyə Nazirliyinin məlumatına görə, fevralda Urals neftinin bir barelinin orta qiyməti 2023-cü ilin yanvarında 49,48 dollara qarşı 49,56 dollar təşkil edib. Müqayisə üçün: Noyabrda Urals-ın qiyməti 50,47 dollar olub. Belə ki, fevralda Brent-in Urals-a endirimi təqribən 34 dollar və ya 40,5%, yanvarda isə 35 dollar və ya 41% təşkil edib.

Bloomberg xəbər verir ki, Rusiyadan dəniz neft ixracı fevral ayında sabit qalıb, çünki ölkə yeni alıcılar tapıb: "Kölge donanması"nın köməyi ilə Rusiya xammal istehsalçıları Fars körfəzi, Latin Amerikası və Asiyada alıcılara müraciət ediblər". Kpler-in məlu-

Ukrayna müharibəsi dünyanın getdikcə artan qütblərinin bir-birinə münasibətlərini hər keçən gün daha da gərginləşdirir. İri dövlətlər artıq bir-birinin müsbət təkliflərini də dinləmək istəmərlər.

285 min barel əlavə gündəlik satış ediləcəyini elan etdi. Novakin bəyanatından sonra Brent markalı neftin bir barelinin səhmlərinin qiymətləri 86 dollardan 83 dollara düşdü. Analitiklər yüksək endirim və ixrac həcmnin azalması səbəbindən Rusiyanın neft ixrac gəlirlərinin azalacağını proqnozlaşdırırlar.

Rusiya Federasiyasında neft hasilatının azalması OPEC+ sazişi çərçivəsində Rusiya kvotasından deyil, real hasilatın səviyyəsindən hesablanır. Sazişin parametrlərinə əsasən, Rusiya Federasiyası üçün neft hasilatı 2022-ci ilin noyabrından sutkada 10,478 milyon barel səviyyəsində müəyyən edilib. 2023-cü ilin yanvar ayında, Novakin daha əvvəl dediyi kimi, Rusiya təqribən 9,8-9,9 milyon barel/gün hasil edirdi.

Rusiya rəsmiləri vurğulayırlar ki, Rusiyanın könüllü olaraq neft hasilatını azaltmaq qərarı hələlik yalnız mart ayı üçün verilib. Bu tədbirin daha sonrakı bir tarixə uzadılması vəziyyətə əsasən qərar verilecək. Rusiyanın energetika nazirinin birinci müavini Pavel Sorokin bildirdi ki, Rusiya mart ayında neft hasilatını həcm xatirinə istənilən qiymətə satmaq vəzifəsi olmadığı

investisiyaların azalmasına gətirib çıxaracaq və bu, artıq müşahidə olunur. "Bir ölkə özünün ayağına güllə atmaq istəsə və belə siyasət aparmağa başlasa, o başqa şeydir ki, iqtisadi cəhətdən inkişaf etmiş ölkələrin bloku bu siyasəti bütün dünyaya sıramağa başlayır. Bu, sadəcə olaraq investorlar tərəfindən tələb olunan gəlirin artmasına, maliyyələşdirmə xərclərinin artmasına gətirib çıxaracaq və bu, heç bir halda qəbul edilməməlidir", - deyər Sorokin bildirdi. Əlavə edib ki, elan edilən hasilatın azaldılması könlüdür. Bu, bazar prinsipləri əsasında alqı-satqı həyata keçiriləcək rus neftinə tarazlaşdırılmış tələb və təklifə nail olmağı nəzərdə tutur. "Yəni, biz başa düşürük ki, bazarlar dəyişir və bəlkə də Urals-ın qiyməti dünya standartlarından əvvəlkindən daha əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənəcək, lakin tarazlıq olmalıdır, bu, qoyulmuş göstəricilər deyil, bazar olmalıdır" deyib.

Reuters agentliyinin sorğuları göstərir ki, OPEC ölkələri fevralda sutkada demək olar ki, 29 milyon barel hasil edib ki, bu da yanvar ayı ilə müqayisədə 150 min barel çoxdur. Bəzi yerli ekspertlər ümid edirlər ki, Rusiya hökumətinin hasilatı

matına görə, fevralda Rusiya Federasiyası gündə təxminən 7,3 milyon barel neft və neft məhsulları göndərib. Analitiklərin fikrincə, bu, dekabrda göndərilən həcmə uyğundur və yanvarda tarixi maksimumdan cəmi 9% aşağıdır. Məhdudyyətlər nəticəsində Rusiya istehsalçıların xam neft ixracını, yoxsa daxili emalı azaltmağa üstünlük verəcəyi bəlli deyil. Mart ayı üzrə ilkin planlar göstərir ki, neft şirkətləri aprel ayından ənənəvi böyük vergi güzəştlərindən yararlanmaq üçün neft emalı zavodlarını məhsuldar saxlamaqda qərarlıdır".

Beynəlxalq Enerji Agentliyinin (IEA) məlumatına görə, yanvar ayında Rusiyanın neft və qaz ixracından əldə etdiyi gəlirlər təxminən 40% azalaraq 18,5 milyard dollar təşkil edib. Müqayisə üçün deyək ki, bir il əvvəl Rusiya hər ay neft ixracından təxminən 30 milyard dollar gəlir əldə edirdi. BEA-nın icraçı direktoru Fatih Birol bildirdi ki, Qərbin Rusiyanın enerji sektoruna tətbiq etdiyi sanksiyalar neft bazarlarını sabitləşdirmək və Rusiyanın gəlirlərini azaltmaq məqsədi daşıyır və buna nail olur. Ekspertlər isə neft və qaz gəlirlərinin

"ABŞ və Avropa İttifaqının mövqeyi Azərbaycan üçün çəkindirici ola bilməz"

Belaruslu politoloq, Siyasi elmlər doktoru, "Siyasi Sfera" Siyasi Araşdırmalar İnstitutunun direktoru Andrey Kazakeviç "Caliber" analitik mərkəzinə müsahibəsində Azərbaycan-Ermənistan nizamlanmasında yaranmış vəziyyətlə bağlı fikirlərini bildirib. Müsahibəni oxucularımıza təqdim edirik.

- *Laçın yolunda vətəndaş ekoaksiyasına görə ABŞ və Avropa Azərbaycana təzyiq edə bilərlərmi?*

- İndiki vəziyyətdə təzyiqdən danışmaq çətin ki mümkün olsun. ABŞ və Aİ-nin Cənubi Qafqazdakı vəziyyətə birbaşa təsir imkanları məhduddur. Bu işdə əsas səbəb Qərbin diqqətini özünə yönəldən Ukrayna probleminə və Azərbaycanın enerji resurslarının Aİ üçün artan əhəmiyyətidir. Əksinə, onun məcburi mülayim aktivliyini gözləmək olar. Təbii ki, yeni bir eskalasiya olmasa. Amma ABŞ və Aİ-nin mövqeyi Azərbaycan üçün çəkindirici ola bilməz.

- *Azərbaycanla Ermənistan arasında yeni toqquşmalar mümkündürmü?*

- Toqquşma riski qalır, amma burada əsas məsələ miqyas məsələsidir. Deyəsən, hələlik ciddi toqquşmalar üçün şərait yoxdur. Bir tərəfdən müvəqqəti olaraq Qarabağ ərazisində yerləşən Rusiya sülhməramlı kontingentinin təmsalında çəkindirici məqam var, digər tərəfdən dünya dövlətlərinin probleminə diqqəti artırır.

Artıq Azərbaycanın danışıqlarda mövqeləri güclüdür. Ermənistanın aktiv döyüş əməliyyatları aparmaq potensialı yoxdur. Beləliklə, Azərbaycanın Ermənistan tərəfinə silahsız təzyiqini davam etdirməsi məntiqlidir, çünki Ermənistanın silahlı cavabından qorxmağa ehtiyac yoxdur.

- *Azərbaycan Prezidenti 2023-cü ili Ermənistan üçün nəhayət sərhədi delimitasiya etmək üçün "son şans" adlandırıb. Azərbaycan dövlət başçısının qeyd etdiyi kimi, o halda 2024-cü il gələcək, 2025-ci ildə isə Rusiyanın sülhməramlı missiyası başa çatacaq. Bundan sonra nə olacaq, deyər Əliyev soruşur. Necə düşünürsünüz - delimitasiya 2023-cü ildə aparılacaq mı? Bu baş verməyəcəksə, bundan sonra nə olacaq?*

- Prezident İlham Əliyevin sözlərini daha çox danışıqlar prosesində Ermənistanla əlavə güzəştlər əldə etmək üçün təzyiq kimi qiymətləndirərdim. Ukraynada müharibə başlayandan sonra Türkiyənin Cənubi Qafqaz regionunda mövqeləri gücləndi, Rusiyanın mövqeyi isə əksinə, zəiflədi, eyni zamanda, Azərbaycanın Aİ üçün əhəmiyyəti artdı. Ötən ilin sentyabrında Ermənistanla baş vermiş hərbi toqquşmaların Bakı üçün uğurlu nəticəsi öz rolunu oynadı. Yəni Azərbaycanın mövqeyi həmişəkindən güclüdür. Bütün bunların fonunda Bakının problemin öz şərtləri əsasında həllini formalaşdırmağa çalışması təbii. Ermənistanla isə tələsməmək və beynəlxalq vəziyyətin onun üçün daha əlverişli olacağına ümid etmək daha sərfəlidir.

Buna baxmayaraq, 2023-cü ildə Ermənistanla Azərbaycan arasında sərhədin delimitasiyası, fikrimcə, real deyil. Və bu məsələdə gərginlik hələ uzun müddət davam edəcək.

Tərcümə - Elçin

dəki azalmanın yaxın aylarda daha kəskin olacağını gözləyirlər. Ortamüddətli perspektivdə texnologiya və investisiya imkanlarının olmaması səbəbindən gəlirlərin azalması daha da böyük olacaq.

Beynəlxalq Maliyyə İnstitutunun (BMI), Kolumbiya və Kaliforniya Universitetlərinin tədqiqatçıları neft sanksiyalarının yüksək effektivliyinə şübhə edirlər. Alimlər qeyd edirlər: Rusiya neftinin qiymət tavanı 2022-ci il dekabrın 5-də tətbiq edilib və təxminən üç aya yaxındır ki, qüvvədədir. Bununla belə, bir barel üçün 60 dollar həddi olmasına baxmayaraq, qiymət tavanının tətbiqindən sonra ən azı bir ay ərzində Rusiya nefti bu dəyərdən yuxarı satılıb. Onlar hesablayıblar ki, ilin sonunda Rusiya neftinin orta dəyəri 74 dollar/barel olub. Eyni zamanda, Rusiyanın şərqə tədarükü ən bahalı olub - bir barel üçün 80 dollardan yuxarı. Rusiya tədarüklərinin bir hissəsi "kölgə donanması" deyilən tankerlər tərəfindən daşı-

nır. Ukrayna müharibəsi dünyanın getdikcə artıq qütblərinin bir-birinə münasibətlərini hər keçən gün daha da gərginləşdirir. İri dövlətlər artıq bir-birinin müsbət təkliflərini də dinləmək istəmərlər. Siyasi, iqtisadi, xüsusən də hərbi mövzuda aparılan danışıqlar başlanmadan sona yetir. Dehliyə XİN başçılarının görüşündə də bu gərginlik bütün mövzularda açıq şəkildə özünü büruzə verdi. Ölkələr yalnız öz marağından çıxış edir, qarşılıqlı anlaşma arxa plandadır. BMT aciz durumdadır, heç bir ölkəyə təsir edəcək mexanizmi yoxdur. BMT Təhlükəsizlik Şurasının 5 daimi üzvü döyüşə hazır vəziyyətdədir. Veto hüququndan hər addımda yararlanmaq beynəlxalq münasibətlər sistemini, beynəlxalq münasibətləri zədələyib. Hələlik çıxış yolu görünmür, ehtimallar da ümidverici deyil

V.VƏLİYEV

Heydər Əliyev cəmiyyətə xidmət nümunəsi olan böyük tarixi şəxsiyyətdir

Ulu Öndər Heydər Əliyev tarix yarıdan dahi şəxsiyyətlərdən biridir. Ümummilli lider dünyanın bir çox görkəmli ictimai siyasi xadimləri, müdrik insanları ilə müqayisə edənlər çox vaxt onun Azərbaycana rəhbərlik etdiyi dövrləri, yüksək vəzifələrdə olduğu illəri nəzərə çatdırırlar ki, bu da təbii hesab olunur. Fəaliyyətinin hər bir dövründə zamanı əməlləri ilə zənginləşdirən Ulu Öndər Heydər Əliyevin ən əsas, müqəddəs istəyi xalqın birliyinə, dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyinə söykənən güclü, möhtəşəm, qüdrətli, müasir ruhlu bir dövlətin yaradılması idi.

Xeyirxahlıq və alicənablıq, inam və etibar, təmkin və səmimiyyət, zəka, səbat, diqqət və başqa cəhətlər Ulu öndər Heydər Əliyev şəxsiyyətinin özünəməxsus çalarları idi. Ulu öndər Heydər Əliyev böyük siyasət üçün yaranan, təkə bir ölkə miqyasında yox, dünya əhəmiyyətli məsələlərin həllində qətiyyətli sözünü deyən nadir siyasətçi idi.

Keçən əsrin 90-cı illərinin çox

mürəkkəb dövründə Azərbaycan xalqı Heydər Əliyevin yenidən hakimiyyətə gəlməsinin zərurətini dərk etdi və buna nail oldu. Bununla Azərbaycanın müasir dövlətçilik tarixində ciddi bir dönüş başladı. Heydər Əliyev fəaliyyəti ilə müstəqil Azərbaycan dövlətçiliyinin inkişafında müstəsna xidmətlər göstərdi.

Azərbaycan XX əsrdə ikinci dəfə müstəqilliyini bəyan edəndə

bütün dünya qarışıq vəziyyətdə idi. Sosialist düşüncəsi dağılmış, Qərbi siyasi dairələri üçün özlərindən tam asılı məkanların yaranması imkanları genişlənməmişdi. Qərbi yeni müstəqil dövlətlərin özünəməxsusluğunu qəbul etmək istəmirdi. Bu xüsusiyyət onlar üçün bir köhnəlik əlaməti idi və buna görə də liberalizm, demokratiya, insan haqları, iqtisadi inteqrasiya, islahatlar, azad ticarət və digər bu kimi təmtəraqlı ibarələrdən istifadə edərək, öz iradələrini qəbul etməyə aramsız cəhdlər göstərirdilər. Bu tələyə düşənlər oldu və acı nəticələrlə üzleşmək zorunda qaldılar. Təəssüf ki, Azərbaycan da 1993-cü ilin birinci yarısına qədər kənar təsirlərin altında idi.

Üstəlik, havadarlarının böyük yardımı ilə Ermənistan silahlı quldur dəstələri Azərbaycan ərazisinə aramsız hücumlar edirdi. Nəticədə, ölkədə siyasi kaos yaranır, ərazilər işğal olunurdu. Azərbaycana o dövrdə rəhbərlik edənlər isə lazımı səviyyədə peşəkar olmadıqlarından vəziyyəti nizama sala bilmirdilər. Əksinə, ölkə parçalanmaq və

Rüstəm Nağıyev
YAP Gədəbəy rayon
təşkilatının sədri

vətəndaş müharibəsi təhlükəsi ilə üz-üzə qalmışdı.

Belə bir məqamda Heydər Əliyevin yenidən hakimiyyətə gəlməsi zərurətini dərk edən Azərbaycan xalqı öz gələcək taleyini dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevə etibar etməklə çox ağır müsibətlərdən yan keçə bildi. Həmin məqamda Heydər Əliyevin dahiliyi bütün parlaqlığı ilə özünü göstərdi. Hər şeydən əvvəl güclü dövlət qurmaq ideyasını cəmiyyətə təlqin edən dahi şəxsiyyət demokratik cəmiyyətin yalnız güclü dövlətdə mümkün

ola biləcəyini isbat etdi. Güclü dövlətin mövcudluğu üçün güclü iqtisadiyyatın olması gərəkiyindən çıxış edən Heydər Əliyev "Əsrin müqaviləsi" kimi nəhəng layihəyə imza ataraq regionda maraqları olan böyük dövlətlərlə bərabər hüquqlu münasibətləri qura bildi. Çox çətin şəraitdə daxili sabitliyi təmin edə bilən bu dahi şəxsiyyətin siyasi dühası hətta bizi sevməyənlər tərəfindən belə etiraf olundu. Dünyanın bütün böyük dövlətləri ilə əlaqələrin qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq müstəvisinə keçməsinə Ulu Öndərin müstəsna xidmətləri zaman keçdikcə öz əhəmiyyətini bir daha göstərmiş olur.

"Biz öz daxili siyasətimizlə çalışırıq ki, Azərbaycanın dövlət quruluşu, cəmiyyətin təşkil edilməsi və iqtisadiyyatın inkişafı dünya dövlətlərinin təcrübəsi əsasında olsun və beləliklə də Azərbaycan Respublikası dünya miqyasında öz layiqli yerini tuta bilsin"-ideyasından çıxış edən Ulu Öndər cəmiyyətin bütün təbəqələrinin sosial və siyasi mənafeələrini özündə ehtiva etməyə qadir, demokratikləşmə Heydər Əliyev cəmiyyətə xidmət nümunəsi olan böyük tarixi şəxsiyyətdir prosesinin fundamental prinsiplərinə əsaslanan, keçid dövrünün xarakterik keyfiyyətlərini nəzərə alan demokratik idarəetmə sistemini formalaşdırmaqla, əslində mükəmməl dövlət idarəçilik sistemi yaratdı. Azərbaycanın dövlət quruluşunun təməl prinsipləri hazırlanıb həyata keçirildi.

Heydər Əliyevin layiqli siyasi varis yetişdirməsi isə onun Azərbaycan dövləti və xalqı üçün ən böyük xidmətlərdən biridir. Hazırda dünyada gedən proseslər də göstərir ki, layiqli siyasi varisiyin təmin edilmədiyi ölkələrdə indi sabitlik ya yoxdur, ya da çox zəifdir. Şərqi Avropada Asiya ölkələrində baş verən proseslər bunun bariz nümunəsidir. Heydər Əliyev isə öz siyasi varisini dəqiq müəyyənləşdirdi, təcrübə də göstərdi ki, millət fədaisi qətiyyəni yanılmayıb. Heydər Əliyev siyasi kursu bu gün onun ideyalarına daim sadıq qalan möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyev tərəfindən çox uğurla davam etdirilir. Ulu Öndərimizin: "Mən ona özüm qədər inanıram və gələcəyinə böyük ümidlər bəsləyirəm"—deyərək, dəyərləndirdiyi dövlət rəhbərimiz bu gün, həqiqətən də, xalqın etimadını doğrultmaqla həmin ümidləri reallığa çevirmişdir. İndi dünyanın böyük dövlətləri də açıq etiraf edirlər ki, Azərbaycan Cənubi Qafqazda ən etibarlı tərəfdaşdır. Sözü də imzası qədər etibarlı hesab edilən, 44 günlük Vətən müharibəsini qələbə ilə başa vurub Müzəffər Ali Baş Komandan titulu şərəflə daşıyan, cənab İlham Əliyev böyük tarixi şəxsiyyətin ideyalarını reallığa çevirməklə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü bərpa etməklə yanaşı, ölkəmizi regionun söz sahibinə çevirdi.

"Azərbaycan mənim ürəyimdir, nəfəsimdir" – deyən Ulu Öndərimiz millətimizin və dövlətimizin əbədiyaşarlığı üçün əvəzsiz bir siyasi xətt, ideoloji baza miras qoydu. Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyəti böyük bir məktəbdir və daim öyrənilməkdədir. Cəmiyyətə xidmət nümunəsi olan bu böyük şəxsiyyət həmişə xalqa arxalanır və deyirdi: "Xalq mənim dayaqım, gücüm və inamımdır". Xalq yolunda canını fəda etmiş, bütün həyatı boyu Vətəni və millətini düşünmüş Ümummilli Liderimizin ideyaları daim yaşayacaq.

Saqqız

Saqqız deyəndə ilk ağıla gələn nədir, uşaqların başını aldatmaq üçün onlara aldığımız şəkərli şirniyyat növü... Əslində saqqız uşaqlar üçün təhlükəlidir, lakin bunu hələ də aralarımızda dərk etməyənlər var...

Saqqız həm də sağlamlığa zərərli-

məyə, bir gün gedir anasına deyir ki, ay ana, ta bu sözü çürüdün getsin də. Ana da şalını salır başına, yolların qız evinə söhbəti açır, növbəti dəfə kişi elçilər gedir söhbəti çürüdür.

Bir də bizdə qır saqqız deyilən bir saqqız növü var ki, qara rəngdə olur, nə dadı, nə tami olur. Rezin kimi dardılır, çürümək bilmir. Məsələn, həmin qır saqqızına bizim müxalifəti nümunə götürmək olar. Düz 30 il əvvəl-

FELYETON

məyən sözlər var ki, otuz ildir danışır-lar...

Bir də saqqız deyiləndə hörmət-izzət məsələsi var bizdə, o yada düşür. Bizə belə tərbiyə veriblər ki, böyük olan yerdə saqqız çeynəməz-lər. Biz də həmişə saqqızımızı gizləndə çeynəyirdik ki, hardansa qarşımıza özümüzə böyük adam çıxıb bilər. Lakin müasir dünyamızda o tərbiyə metodunu saqqız kimi çeynəyib udublar. İndi kim harada gəldi, saqqız çeynəyir, həm də şaqıltı ilə. Nə böyük, nə hörmət, nə izzət? Deyəndə də deyirlər ki, saqqız çeynəmək mədəniyyətdir. Çünki ağızdan təravətli ətir gəlir. Nə deyək, sən gedib dişini müalicə etdirmə, dişlərini səhər-axşam yuma, ağızına saqqız at,

dir. Çünki salıq ağızımıza, ta çıxarmaq bilmirik. Çeynəyirik-çeynəyirik, yemək-filan yeyəndə çıxarıb bir yere yapışdırırıq, sonra yenidən ağızımıza qoyuruq. Şirəsi də gedir, dadı da gedir, halı da gedir, lakin əl çəkmirik. Gözləyirik ki, ağızımızda çürüsün, sonra bəlkə ondan əl çəkək.

Çürümək dedim, sözü saqqız kimi çürütmək məsələsi yadıma düşdü. Bizdə bəzi adamlar var ki, ağızına bir söz düşdü, çürütməyincə əl çəkmir. Allah saxlasın elə adamlardan ki, onların ağızına düşsən. Ta saqqız kimi çürütməyəndə əl çəkməzlər. Məsələn, biri ilə sözün olur, səni görəcəm, başlayır söz atmağa ki, cavab verəsən, başlasın həmin sözü çürütməyə. Sən də ağıllı sıxıb cavab

de ki, mədəniyyətdir və gözəl raiyədir...

Saqqız bir də nədir? İnsanı yere mıxlayan vasitə. Hə, bax həmin bu mədəni insanlar saqqızını çeynəyib tüpürürlər yere. Küçədə getdiyən yerdə bir də görürsən ki, bir ayağın gedir, o biri mıxlanıb yere. Ha dartırsan arxanca gəlmir. Düşünürsən ki, ilahi, hansı xəstəliyə giriftar olmuşam görəsən, ayağım niyə arxanca gəlmir? Dartırırsan-dartırırsan, arxadan biri deyir ki, ay bacı, ay qardaş, ayaqqabını saqqız yapışdırıb.

Bir də metroda, marşrut avtobuslarda əyləşirsən, qalxanda oturmaq səni özünə tərəf çəkir. Deyirsən bəs, revmatizmin qalxıb, belini tutub, səni ötürür. Elə bu anda arxadan biri deyir ki, saqqızdır ey.

Bax belə, saqqız budur, bütün xarakterləri və mədəniyyətləri üzə çıxaran qida məhsuludur. Belə isə dünənədək bir istifadə edirdikse, bu gündən beş istifadə edək. Lakin ağızınızda çox saxlamağı məsləhət bilmirəm. Arzu edirəm ki, tez-tez hara gəldi tüpürəsiniz və camaatı yere mıxlamaqla ətrafdakıların xeyli güldürmək də asan deyil ha...

Mətanət Məmmədova

Elçin Bayramlı

Ən təhlükəsiz ev

Biri var idi, biri yox idi, günəşli, küləkli, meşəli, dənizli otlar yurdunda bir qoca yaşayırdı. Qoca ömrünü yaşadığı kənddə kərpic kəsib satmaqla keçirdi. Pafoslu desək, insanlara təbii materialdan ev tikməyə imkan yaradardı. Bu minvalla aylar keçdi, illər ötdü, zamanə birdən-birə dəyişdi. Alimlər kimya elmini inkişaf etdirib yeni-yeni süni materiallar kəşf etməyə başladılar. Bundan bəhrələnən bir para dələduzlar başladılar kimyəvi tikinti materialları düzəldib satmağa.

Qocanın yaşadığı məmləkətin əhalisi də bir az ədəbaz, bir az da modabaz olduğundan kərpici daha vecinə almaya-raq başladılar bu təhlükəli materialları alıb süni evlər tikməyə. İnsafən bunlardan çoxu ucuz başa gəlirdi, üstəlik gözqamaşdıran bər-bəzək evə xüsusi yaraşlıq verirdi.

Qoca gördü vəziyyət pisdir, belə getsə acından öləcək, sexin profilini dəyişib keçdi taxta qapı-pəncərə düzəltməyə. Amma bu işdən də kar edə bilmədi. Bir də baxdı ki hamı keçib plastik qapı-pəncərəyə. Soruşdu ki, ey əhli kəndistan, niyə bu təhlükəli, zəhərli, kimyəvi qapı-pəncərəni evinizə vurub uşaqlarınızı və özünüzü zəhərləyirsiniz? Cavabında ərz elədilər ki, ağsaqqal, vəziyyət belədir ki, indi sən gördüyün zaman deyil. İndi moddur, hamı bundan vurur.

Qoca heç zad qana bilmədi bu mod söhbətindən. Bunu gören yaxınlıqdakı şəhərdən qonaq gəlmiş müəllim ona bir təklifdə bulundu- "Gəl gedək bizim evə, sənə bunun səbəblərini əyani şəkildə göstərim".

Az getdilər, üz getdilər axır gəlib çatdılar şəhərə. Qalxdılar 5-ci mərtəbəyə. Evə girən kimi, adam plastik pəncərəni açıb qocaya dedi: "Yaman istidir, 5 dağa yanırıq bas stula sərirlən, mən də bir kraskalı çay dəmləyim içək".

Qoca əyləşdi və həyəti seyr eləməyə başladı. Elə bu anda ətrafa elə bir dəhşətli öküz səsi yayıldı ki, sanki ən böyük səsücləndiricilərdən 5-6 dənəsini yandıraraq mikrofonu da tutmusan hər tərəfdən biz batırılan öküzün ağızına.

Səsin güdrətindən qocanın ürəyi getdi. Aylılanda gördü ki, dostu üzünə su vurur. Soruşdu ki, "qərdeşimsən bu nə hangamədü, mən məəttəl qalmışam". Ev yiyəsi ərz elədi ki, "bəs qonşunun oğludur, maşınına belə signal qoyub, hər gün məələdə bu öküzü 20-30 dəfə böyürdür. Əybi yoxdur, sən bir-iki dəqiqə hövsələ elə, çay dəm alır, gətirim bir iskən içək. Arvadağa evdə yoxdur, o biri mikrorayondan su daşımağa gedib, neçə gündür suyumuz gəlmir".

Xülasə, qoca təzədən əyləşdi stulda və həyəti seyr eləməyə davam elədi. Bir tərəfdə məktəbdən gələn uşaqlar süpürülür, o biri tərəfdə arvadlar dalaşır səs-küyləri aləmi götürüb. Üstəlik, bu dəmdə yan balkonda birdən əcaib bir rok musiqisi başlamadı mı? Bir neqr gurultulu, çingiltili, çığirtılı musiqinin fonunda necə əcaib səslər çıxarırdısa qocanın halı pisləşdi, stuldan yere yıxıldı.

Səsə dostu gəlib onu yerdən qaldırdı, qonşudakı yelbeyin gəncdən də xahiş elədi ki o maqnitofonun səsini kəssin. Getdi yenə çayı dəmləməyə. Bu arada həyətdə eyni zamanda 2 kişi və 1 arvad bağırmağa başladı: "Xooloor, xooloor", "qatıq vaar, süd vaar", "pomidoor, kartoşkaa, almaa".

Nəhayət dostu pürrengi çay getirib qoydu qocanın qarşısına. Yanında da neftdən və palma yağından düzəldilmiş şokalad. Elə yenəcə istəyirdilər ki söhbətə keçsənlər, bir də gördülər, daha doğrusu eşitdilər ki, nə işə möhkəm guruldadır.

Ev sahibi qonaq eşitsin deyə var gücü ilə qışqıraraq dedi ki, "narahat olma, həyətdə ağacları kəsib yerində təzə moyka açıblar, ağıllın köhnələrə getməsin, indi naporla yuyurlar maşınları". Uzun sözün qısası, 15 dəqiqə çay içib gözlədilər ki, səs kəsilsin söhbət edələr. Qoca ha dedi ki, pəncərəni örtək, ev yiyəsi dedi ki, a kişi görmürsən, 50 dərəcə isti var, müəllim maaşı ilə də kondisoner almaq mümkün deyil. Deyirsən nəfəsimiz kəsilsin?

Qoca bu söhbətdən çox pejmürdə olub, bir də bura gəlməyəcəyinə ürəyində tövbə etdi və qalxıb getməyə hazırlaşdı. Elə bu momentdə ev yiyəsi plastik pəncərəni ördü. Bayaقدan səs-küydən dəlixanaya döndən evə bir anda sakitlik çökdü. Qoca məəttəl-məəttəl dostuna baxdı.

Ev yiyəsi dedi ki, "ağsaqqal, özün dünya görmüş kişisən, day mən sənə artıq söhbət eləməyim. Bu xəstəlik yaradan plastik pəncərələri almasaydım, indi çoxdan dəlixanada idim. Bax müasirlik budur- sağlamlığından kəsib rahatlığını təmin etməyə məcbursan, eləməsən əsəblərin pozulub dəli olacaqsan və düşəcəksən dəlixanaya. Yoxsa elə bilirsen, biz qanmırıq bu kimyəvi şeylər bizim başımıza nə oyun açır?".

Qoca dostu ilə sağollaşdı mürəxxəs oldu qulluğundan və düz getdi öz sexinə, yarı qiyməyə obyektı satıb, başladı həyətlərdə xlor satmağa...

verməsən, içindən qırıla-qırıla qalır. Onun özü ağılda olanda isə, ta bu söz çürümək bilmir. Uşaq vaxtı bir bitki vardı, onun sıxırdıq, südü axırdı, ondan saqqız düzəldirdik, adı da murçalıq idi. Murçalığın bir xüsusiyyəti vardı ki, o biri saqqızlar kimi xarab olmurdu, ömrü uzun idi. Bax elə çürümək bilməyən sözlər də elə murçalığa bənzəyir.

Hə, bizdə bir də çürüyə bilən söhbətlər var. Məsələn, qonşu oğlanın gözü qonşu qıza düşür, başlayır sev-

dən bunlar qır saqqız olublar. Nə mənada? Mən deyim, siz də dinləyin. O vaxtlar bunlar bir ara hakimiyyətə gəldilər. Milli Məclisdə əlbəyaxa döyüşləri, Qarabağı satmaları, camaatdan silah almaq məqsədilə pul toplanmaları ilə xatirələrdə yer saldılar və tezliklə də getdilər. Onlar bu vəzifədə nə görüb, nə görməyibse, o vaxtdan bu vaxta qır saqqız olublar ki, yenidən vəzifə qazansınlar. Lakin xalq onları tənqid axı? Yenidən onlara imkan verər? Lakin bunlar da qır saqqızdırlar, vəssalam. Çürümək bil-

Gənclər niyə işsiz qalıb?

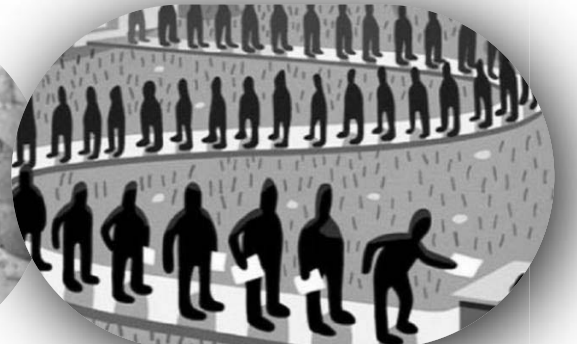

Məlum məsələdir ki, universitet məzunlarının bir hissəsi ya oxuduqları sahədən çox fərqli sahələrdə işləməli olur, ya da bir çoxu işsizdir. Bəs, gənclər niyə işsiz qalıb?

SİA mövzu ilə bağlı araşdırma aparıb. İşsiz gənc universitet məzunları iş axtarışı prosesində qarşılaşdıqları ən böyük problemin "təcrübə tələbi" olduğunu söyləyirlər. Belə ki, universiteti bitirən gənclər işləmək üçün hansı iş yerinə üz tutsalar, onlardan təcrübə tələb olunur. Heç kim anlamır ki, axı bu gəncdir, universiteti daha yeni bitirib. Bu halda o harada təcrübə qazana bilər?! Nəticədə, əksər iş yerləri gənclərə üz döndərir.

Araşdırmalar göstərir ki, gənclərin işsiz qalmasının səbəblərindən birincisi bacarıqlarını sınaqnamalarıdır.

Universitet yaşlı gənclərin böyük bir hissəsi, əslində, hansı peşəyə yiyələnmək istədikləri və hansı peşəyə daha çox meyilli olduqlarından xəbərsizdirlər. Bir çox gənclər bu mühüm suallara hələ aydın cavab verə bilmədən ixtisas seçimi edirlər. Lakin unutmamaq olmas ki, istedad, bacarıq və şəxsiyyətə uyğun peşə

seçimi uğur və xoşbəxtliyi, yeni həyat keyfiyyətini şərtləndirəcək ən mühüm məsələlərdən biridir. Uğurlu hiss etdiyimiz, sevdiyimiz və səhərə sevinclə getdiyimiz bir işdə çalışmaq çox böyük şansıdır.

Səhv seçim etdikdə oxuduqları ixtisasa olan maraqlarını itirirlər.

Yanlış seçim etdikdən sonra şagird həm dərsə, həm də peşəyə olan marağını itirməyə başlayır. Bildiyimiz kimi, tələbələr universitet dövründə kifayət qədər təcrübə qazanırlar.

Hansı ixtisasın yaxşı iş imkanları yaradacağını öncədən anlama bilmirlər.

Gənclər gələcəkdə hansı işlərin daha perspektivli olacağını öncədən bilmirlər. Ölkədə universiteti bitirən gənclərin çoxu iş tapa bilmədiyi üçün öz sahəsindən kənar müxtəlif sahələrdə işləməli olur. Digər bir qisim isə iş tapmaq ümidini itirir.

İş tapmamağın səbəbləri nələrdir?

Gənclərdə işsizlik bizdə olduğu kimi bütün dünyada da böyük problemdir. İş olmadığı, iş tapa bilmədiklərini deyənlərlə yanaşı, universitet məzunları arasında işsiz qalanlar da var.

İşə müraciət edərkən nəzərə alınmalı olan məqamlar aşağıdakılardır:

- Müraciət etdiyiniz işin işəgötürən meyarlarına uyğun olduğundan əmin olun.
- Şirkəti araşdırmalısınız.
- Müxtəlif şirkətlərdə və fondlarda könüllü olmaq.
- Müsahibə üçün özünüzü hazırlamalısınız.
- İş müsahibəsinə uyğun paltar seçməlisiniz.
- Dinləməyə və suallar verməyə hazır olmalısınız.
- Gördüyünüz hər iş elanına müraciət etməyin.
- İxtisaslaşmaq istədiyiniz sahəni müəyyənleyin.
- CV-nizi yenidən təşkil edin.
- Maaş gözləntilərinizi yenidən nəzərdən keçirin.
- Müxtəlif sahələrdə yeni şeylər öyrənin. Məsələ ilə bağlı təhsil eksperti **Nadir**

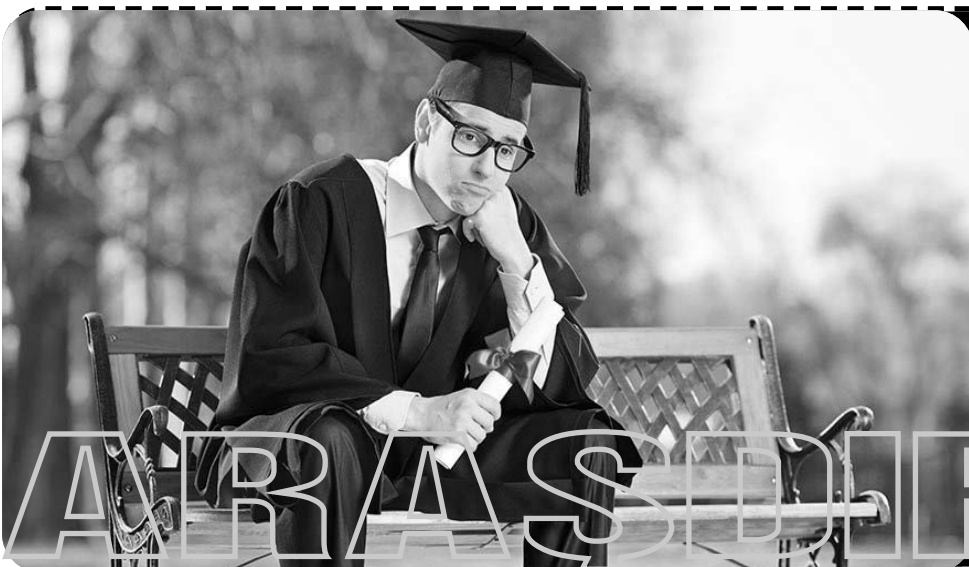
İsrafilov açıqlama verib: "Gənclər arasında işsizlik probleminin ən başlıca və əsas səbəblərindən bir işçi qüvvəsi ilə iş yerləri arasında olan ters mütənasıblıqdır. Təkcə bir sahəni - təhsil sahəsini götürsək, müəllimlərin sayı müəllimə olan tələbatdan iki - üç dəfədən artıq çoxdur. Sovet dönəmi ərzində deyək ki, müəllimlərin və eləcə də digər peşə sahiblərinin işə qəbulu təyinatla həyata keçirilirdi. Yəni, tələb-təklif adlanan bir prinsip var idi. Tələbata uyğun müvafiq kadrlar hazırlanırdı və yerlərə göndərilirdi.

İndi, dəyər və tələblər dəyişib, digər məsələlərdə olduğu kimi, işlə təmin olunmaq da bazar iqtisadiyyatının prinsiplərinə tabe etdirilib. İşlə təmin olunmaq üçün nəinki bakalavriatı, heç təhsilin ikinci pilləsi olan magistratura pilləsini də bitirmək kifayət etmir. İşə götürənləri nəzəri biliklər deyil, praktiki bacarıqlar və digər hamiyə məlum cəhətlər daha çox maraqlandırır. Ali məktəbi yenidən bitirənin bu bacarıqları nə vaxt və harda qazana biləcəkləri isə heç kəsi maraqlandırmır. Bunun üçün gerek əlavə kurslara baş vurmali, müvafiq təlimlərə cəlb olunmalı, yenidən imtahan verməli, test azmış kimi, hələ bir müsabiqədən də keçməlisən. Universitetlərimiz isə öz yetirmələrinə praktiki bacarıqlar deyil, əsasən nəzəri biliklər verməklə öz işlərini bitmiş hesab edir və bir növ onların gələcək təleyində maraqlı olmadıqlarını nümayiş etdirirlər.

İş yerlərinin kasadlığı isə, əsasən, əvvəlki dövrlərlə müqayisədə zavod və fabriklərin, digər kütləvi iş yerlərinin məhdudluğu ilə əlaqədardır. Özəl şirkətlərin öz maraqları var. İşçidən imtina etmək üçün xarici dil bilməsi, lazımı iş təcrübəsinə malik olmaması və s. müxtəlif baryerlər yaradıb, əsaslı və əsazlı səbəblər gətirə bilirlər. Bazar iqtisadiyyatıdır, rəqabətə davam gətirməlisən. Heç kəsə, heç nə dəyə bilməzsən. Xaricdən dəvət olunan və xaricdə təhsil alanlara xüsusi yer ayrılması da yerli mütəxəssislərin işlə təminatına öz nəzərəcarpacaq təsirini göstərməmiş deyil.

Vəziyyəti sabitləşdirmək üçün tələb-təklif prinsipi gözənilməli, təyinat sistemi bərpa olunmalıdır. Universitetlərə qəbul onların plan yerlərinin doldurulmasına deyil, həmin sahəyə olan kadr ehtiyacına görə planlaşdırılmalıdır. Tələbələrə nəzəri biliklər əldə etməsi ilə yanaşı, onların təcrübə qazanması məqsədilə universitetlərin müvafiq istehsalat müəssisələri ilə əlaqələri genişləndirilməli, tələbələr həmin müəssisələrdə istehsalat təcrübələri qazanmalı, məzunların gələcək iş yerləri həmin müəssisələrlə qabaqcıdan proqnozlaşdırılmalıdır".

Ayşən Vəli

İrəvan prosesi uzadır, separatçılar isə “şərt” irəli sürürlər (!?)

Nə qədər gec deyil, həm qarşı tərəflər, həm də vasitəçilər bu gerçəkliyi dərk etməlidirlər ki, sonra demədi-deməsinlər...

onlar “müstəqil respublika” kimi qalmaqda davam edəcəklər və s. Halbuki, bunun belə olmayacağını və hadisələrin məhz Bakının maraqları fonunda inkişaf edəcəyini elə separatçı kəsim də çox gözəl anlayır. Daha dəqiq desək, quldur rejimin nəfəsi boğazındadır və onun yaşamasına sayılacaq müddətlər qalmaqdadır.

Yaxınlarda isə separatçıların adından bəyanatlar verən Sergey Qazaryan bəyan edib ki, Xankəndi Laçın yolunda yük avtomobillərinin yoxlanılması üçün texniki vasitələrin qurulması yönündə RSK ilə müzakirələr aparılmağa hazırdır, amma Azərbaycan tərəfi nəzarət proseduruna heç bir müdaxilə etməməli və

Nikol Paşinyan bəyan edib ki, “Ermənistan Qarabağ probleminin Ermənistan-Azərbaycan arasındakı tənzimlənmə prosesindən ayrıca olaraq həll edilməsinə razıdır”. Onun sözlərinə görə, bu həmin məntiqlədir ki, Xankəndidəki separatçıları ilə Bakı arasında “beynəlxalq müzakirə mexanizmi” formalaşdırılmalıdır (?-R.R.)

Maraqlısı da budur ki, Ermənistanın baş naziri bir tərəfdən öz yaxasını və məsuliyyətini Qarabağ separatçılarının əlindən qoparmağa cəhd edir, digər tərəfdən isə onun düşüncəsində hələ də qondarma rejimə bu və ya digər şəkildə dəstəyi görünür. Daha dəqiq desək, hazırda da Ermənistanın dövlət büdcəsindən Qarabağ separatçılarına ayrıca vəsaitlər ayrılır və bütün bunlar rəsmi qaydada həyata keçirilir. Sözsüz ki, bütün bunlar Paşinyanın bütövlükdə sülh prosesini uzatmaq cəhdləri anlamını daşıyır, lakin onun bu kimi manipulyasiyalarının nə zamana qədər davam edəcəyi də suallar doğurur. Yəni Paşinyan nə vaxta qədər siçan-pişik

oyunu oynamaq fikrindədir və s...

Lakin bununla da iş başa çatmır...

Bu ərəfələrdə rəsmi Bakının Rusiya Sülhəmramlı Kontingentinin (RSK) vasitəçiliyi ilə Qarabağda yaşayan ermənilərlə dialoq qurması, xüsusilə qızıl yataqlarında monitorinqinin aparılmasına hazırlıq işləri və s. yoxlamaların reallaşdırılması yönündəki addımları da diqqət mərkəzindədir. Lakin bununla da iş başa çatmır, belə ki, hazırda Xankəndidə və ətraf ərazilərdə qanunsuz erməni silahlıları qalmaqda davam edirlər. Eyni zamanda, qondarma rejimin təmsilçiləri hələ də ümid edirlər ki,

aparılan yoxlamalardan sonra texniki vasitələrdən verilən heç bir məlumat sahib olmamalıdır (?!-R.R.)

Göründüyü kimi, bir tərəfdən Ermənistan tərəfi necə deyirlər, “nala-mıxa” döyəcəylər, sülh prosesinin əldə olunmaması üçün maksimum cəhdlərini davam etdirir, digər tərəfdən isə separatçı-quldur rejim təmsilçiləri sözün əsl mənasında hansısa “şərtlərlə” çıxışlar edirlər.

Çıxış yolu birdir!

Beləliklə, bu da azmış kimi, nəinki Ermənistan, danışıqlara getməkdən yayınır, həmçinin qondarma rejim adı dialoq mühitinin formalaşmasına qarşı sərsəm iddialar irəli sürür. Üstəlik, adıçəkikən rejim dialoqda “geniş beynəlxalq iştirak mexanizmi” barədə də dem vurur. Bütün bunların da səbəbləri kifayət qədərdir – yuxarıda qeyd edildiyi kimi, Ermənistan qarabağlı separatçıları maddi və s. resurslarla təmin edir, onlara Fransa və s. bəlli ölkələr dəstək göstərirlər və söz yox ki, bütün bunlar reintegrasiya prosesinə öz mənfi cəhətlərini göstərməkdədir. Bəs onda hansı çıxış yolu qalır?

Çıxış yolu birdir: Bakı hazırkı dövrə qədər kifayət qədər konstruktiv təkliflər irəli sürüb ki, həmin təkliflər qarşı tərəflərdən qəbul edilməyib. Danışıqlar və dialoq mühitinin potensialı tükəndikdə isə artıq bütün məsuliyyətlər əlbəttə ki, Bakının deyil, vasitəçilərin üzərinə düşür. Nə qədər gec deyil, həm qarşı tərəflər, həm də vasitəçilər bu gerçəkliyi dərk etməlidirlər ki, sonra demədi-deməsinlər...

Rövşən RƏSULOĞ

Metanət Məmmədova

Ötən iki il 4 milyard, bu il 1,7 milyard

Dövlətimiz bu gün 1990-cı illərdə satılan, satıldıqdan sonra ermənilərin dağıdıb viran etdikləri, daşı daş üstündə qoymadıqları yurd yerlərimizi bərpa edir. Bu iş 2020-ci ildə 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra dərhal başlayıb və bu gün də sürətlə davam etdirilir ki, 30 il yurd həsrəti ilə yaşayan soydaşlarımız tezliklə doğma evlərinə qayıtsınlar.

Bəli, dövlətimiz bir zamanlar kimlərinə günahı üzündən yaranan dağıntıları aradan qaldırır, kimlərinə səhvini düzəldir. Bu da təbii ki, milyardlarla dollar vəsait hesabına başa gəlir.

Martın 2-də Bakıda Qoşulmama Hərəkatının COVID-19-a qarşı mübarizə üzrə Təmas Qrupunun Zirvə görüşündə dövlətimizin başçısı, Qoşulmama Hərəkatının sədri cənab İlham Əliyev bu barədə bir daha demişdir: İşğal illəri ərzində Azərbaycanın yüzlərlə şəhər və kəndi Ermənistan tərəfindən məqsədyönlü şəkildə dağıdılmış, bütün mədəni və dini abidələr talan və qarət edilmişdir. Azərbaycanın işğaldan azad olunmuş əraziləri klassik urbisid, kultursid və ekosid nümunələridir. 2020-ci ilin sonundan etibarən Qoşulmama Hərəkatına üzv ölkələr də daxil olmaqla, bir çox ölkədən minlərlə xarici diplomat, jurnalist, QHT üzvü və siyasətçi işğaldan azad olunmuş əraziləri ziyarət edərək Ermənistan tərəfindən törədilmiş vəhşiliklərin şahidi olmuşdur.

Prezident cənab İlham Əliyev Qarabağın yenidən qurulması məsələsinə də nəzər salmışdır: Azərbaycan işğaldan azad olunmuş ərazilərdə öz maliyyə resursları ilə genişmiqyaslı yenidənqurma işləri aparır. Azərbaycan hökuməti 2021-2022-ci illərdə yenidənqurma işlərinə 4 milyard ABŞ dollarına yaxın pul xərcləyib. Bu il biz bu məqsəd üçün ən azı 1,7 milyard ABŞ dolları məbləğində vəsait ayırmağı planlaşdırırıq. Biz müasir şəhərsalma - “ağıllı şəhər”, “ağıllı kənd” konsepsiyalarından istifadə edərək yeni şəhər və kəndləri sıfırdan yaradıırıq. Bu, milli hökumətlər tərəfindən postmünaqişə dövründə icra olunan nadir və daha önce görünməmiş bir inkişaf və yenidənqurma modelidir.

Bu gün qurulub yaşayış həddinə gətirilməsi üçün hələ neçə-neçə milyard dolların lazım olacağı Qarabağ 1990-cı illərdə satqınlığın qurbanı oldu. Torpaqlarımız satıldı. Minlərlə övladımız şəhid, qazi oldu, itkin düşdü. 30 il ərzində torpaqlarımızın yeraltı və yerüstü sərvətləri talandı. Ermənilər nə meşələrdə bir ağac qoydular, nə yerin altında bir sərvət, hamısını daşıyıb dünya bazarına çıxardılar, satıb-sovdular. Doğma evindən, ocağından məcburi şəkildə, silahın burnunda çıxarılan soydaşlarımız Azərbaycanın dörd bir tərəfinə pənah apardılar, iqtisadi böhran içərisində olan ölkəmizdə köçkünlüyün ilk illərində olmanın əzab-əziyyəti ilə üzləşməli oldular. Onların Qarabağda qoyub gəldikləri ev-əşikləri, heyətləri, mal-mülkləri də ermənilər tərəfindən talan olundu. Söküldü, haraya daşındığı, kimlərə satıldığı da gün kimi aydındır.

Satılaraq işğal altına keçən torpaqlarımızda minlərlə tarixi, mədəni abidələr, məktəblər, xəstəxanalar, mədəniyyət müəssisələri, digər obyektlər məhv edildi. Yurdlarımızda əcdadlarımızın qəbirləri, məscidlərimiz dağıdıldı, təhqir olundu.

Soydaşlarımızın minillikləri boyu böyük zəhmətlə, kərpic-kərpic tikdikləri, qurduqları erməni vandalizminin qurbanı oldu. 30 il ərzində ermənilər bu torpaqlarda nələr etmədilər?.. Və düşündülər ki, Azərbaycanın tarixi torpaqlarına sahibləndilər. Lakin yurdlarımızın bu vəziyyətə salınması onun sübutu və təsdiqi idi ki, erməni o torpaqların əbədi onların olacağına ümid bəsləmir. Yoxsa orada o qədər dağıntıya yol verilməzdi. Yerini altını talayıb satsalar da, üstünü qoruyub saxlaydılar.

Beləliklə, xalqımız bir qərinəyə yaxın dövrdə həm maddi, həm də mənəvi itkilərin acısı ilə dolu bir həyat yaşadı. Torpaq hicranı, həsrəti ilə minlərlə insan dünyasını dəyişdi. Kimlərinse vəzifəsindən dördəlli yapışması arzusu ilə 30 il torpaqlarımız kimsəsiz qaldı. Kimlərsə vəzifə kürsülərində yerlərini bərkidəcək deyə minlərlə övladımız şəhid oldu, sağlamlığını itirdi, itkin düşdü ki, bu gün də onların gələcəyini gözləyən analar-atalar var.

Və 30 il sonra. Dövlət başçısının qətiyyətli addımı, prinsipi- allığı ilə 44 gün ərzində qəhrəman milli ordumuz torpaqlarımızı düşməndən geri aldı, ərazi bütövlüyümüz bərpa edildi. Yenə də minlərlə şəhid verdik, qazi qazandıq, itkilərimiz oldu, lakin bu namus məsələsini həll etdik. Düşməni əzəli torpaqlarımızdan qovub çıxardıq.

Budur, müharibə bitən bir gündən Qarabağ yenidən qurulub, yollar çəkilir, körpülər salınır, yurdlarımız işıqlandırılır, yaşayış evləri, obyektlər tikilir. Qarabağ dirçəldilir. Bunun üçün dövlətimiz milyardlarla dollar vəsait xərcləyir. Bu, tariximizin bir səhifəsidir, qurur, əzm dolu bir səhifəsi. Elə bir səhifə ki, gələcək nəsillər ondan böyük bir tarixi öyrənəcək: satılan torpaqları, geri alınan torpaqları, milyardlarla dollar vəsait hesabına yenidən qurulan yurdları... Və bunları kimlərin etdiyini.

Türkiyədə baş vermiş dağıdıcı zəlzələ fəlakətindən sonra seçkilər ərafəsində olan ölkədə bu prosesin təxirə salınacağı barədə, yaxud seçkilərin daha gec vaxta təyin olunması ətrafında müxtəlif mülahizələr irəli sürüldü. Xüsusilə "Altılı masa" və ya "Millet İttifakı" adlandırılan və özündə 6 müxalifət partiyasını birləşdirən koalisiya hakim Ədalət və İnkişaf Partiyasının (Ak Parti-R.R.) eləcə də koalisiyada olduğu Milli Hərəkət Partisinin (Milli Hərəkət Partiyasının - MHP-R.R.) vəziyyətdən istifadə edərək seçkilərin gec vaxtlara təyin olunacağı iddialarını irəli sürürdülər. Lakin həmin iddialara, eləcə də zəlzələ fəlakətinə rəğmən, ölkə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan seçkilərin 14 may tarixində keçiriləcəyini bəyan edib. Qeyd edək ki, bundan əvvəl seçkilərin tarixi 2023-cü ilin 18 iyun tarixinə elan edilmişdi.

"Altılı masa"nın "Millet İttifakı" niyə narahatdır?

Hakim Ak Parti seçkilər ərafəsindəki reytinglərini yüksəltməyə nail olub

Məhz bu zaman kəsimində partiyalararası qızğın müzakirələr zaman-zaman siyasi qarşıdurmalarla, ittihamlarla əvəzlənə bilər. CHP-nin himayəsi ilə fəaliyyət göstərən Halk TV isə məlumat verib ki, 6 partiya-ly koalisiya qaşırından gələn bazar ertəsi günü yenidən toplaşacaq və prezidentliyə vahid namizədin kim olacağı müəyyənləşəcək.

Maraqlıdır ki, koalisiyada təmsil olunan digər partiya liderlərinin fikirləri üst-üstə düşür. Məsələn, "SAADET" partiyasının sədri Bülent Kaya isə öz növbəsində bildirib ki, vahid namizədin kimliyi mart ayının 10-da ictimailəşdiriləcək.

Kılıçdaroğlunun "Başlayırıq" kampaniyası başladı və dərhal da sona çatdı?

Bu arada, CHP-nin tərəfdarı olaraq fəaliyyət göstərən Tele1 kanalı müxalifətin toplantısı

Kılıçdaroğlunu buna görə qınayıblar və vaxtından əvvəl qərar verməsinə qarşı çıxıblar. Məhz bu kimi məsələlər də belə deməyə zəmin yaradır ki, Türkiyədə hakimiyyətə iddialı olan müxalifət rəsmiləri sözün əsl mənasında öz aralarında önə çıxmaq savaşına başlayıblar.

Məsələn, Kemal Kılıçdaroğlu Davudoğlu ilə görüş keçirib. Sözügedən görüş də CHP lideri tərəfindən təklif edilib. Ahmet Davudoğlu isə görüş zamanı Kılıçdaroğlunu əmin edib ki, o, namizəd kimi məhz CHP liderini dəstəkləyəcək. Məhz bu kimi incə məqamlar da digər partiya sədrilərini narahat etməyə başlayıb.

İyi Partidə təmsil olunan yüksək səlahiyyətliyə görə koalisiyadan çıxmaq düzgün qərar ola bilərdi

Türkiyənin tanınmış siyasi yazarı, jurnalist Nevşin Mengü isə seçkilərlə bağlı yazdığı məqaləsində diqqətçəkən nüansa toxunub. Onun müşahidəsinə görə CHP ilə İyi Parti arasında kəskin fikir ayrılıqları yaranıb. Jurnalist hesab edir ki, CHP səlahiyyətliləri İyi Partinin blef etdiyini düşünlər. Belə ki, İyi Partidə təmsil olunan yüksək səlahiyyətliyə görə koalisiyadan çıxmaq düzgün qərar ola bilərdi.

Bu məqam həm də belə nəticəyə gəlməyə zəmin yaradır ki, hətta İyi Partinin daxilində belə ciddi fikir ayrılıqları yaşanır. Belə ki, Meral Akşenerin prezidentliyə namizədliyindən başqa digər şəxslərin namizədlikləri qəbul olunmur. Halbuki koalisiya yaradılarkən ümumi fikrin gəldiyi qənaət nəzərdə tutulurdu.

Hansı məsələlər Ərdoğanın xalq arasındakı liderlik mövqeyini möhkəmləndirir?

Bütün bunlar isə göstərir ki, Türkiyə müxalifətinin bir araya gəldikləri koalisiya öz aralarındakı münasibətlərini doğru yəndə tənzimləyə bilmirlər və belə bir realıq hazırda da hakim Ak Partinin və onun lideri Ərdoğanın imkanlarını daha da artırır. Üstəlik, zəlzələ fəlakətindən sonra onun həm də dövlət başçısı olaraq bir sıra mühüm qərarlar verməsi – 1 milyon zərərçidə üçün yeni mənzillərin tikintisi, şəhərlərin yenidən inşası, kompensasiyaların artırılması, eləcə də qeyri-sağlam binaları tikmiş 100-dən çox memarın cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməsi kimi məsələlər Ərdoğanın xalq arasındakı liderlik mövqeyini daha da möhkəmləndirir. Təbii ki, həmin realıq "Altılı masa" deyilən "Millet İttifakı"ndakı müxalifət koalisiyasını təlaşlandırmaqda davam edir.

Rövşən RƏSULOĞ

Müxalifət koalisiyasında təlatümlər bitmir, toplantılar yekun qənaətə varə bilmir, Kılıçdaroğlu-Akşener arasındakı vahid namizəd savaşı isə qızışır

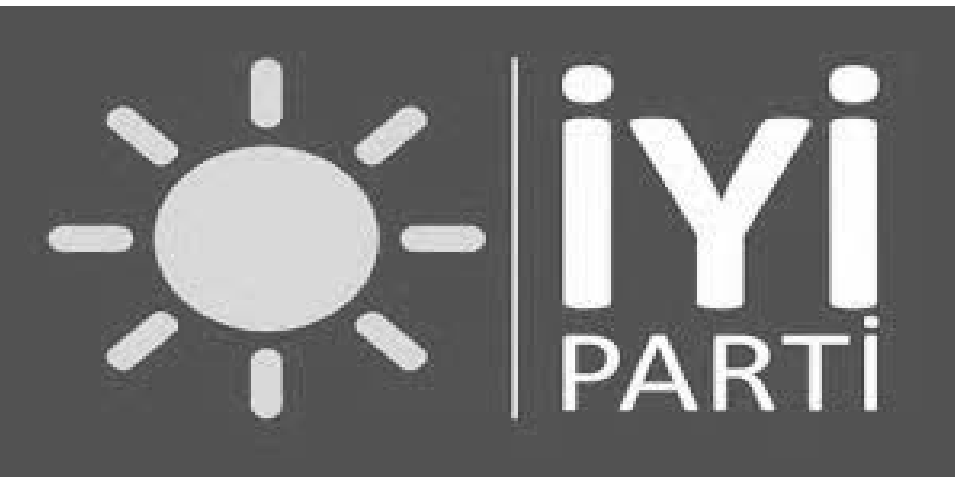
Bu arada, "Altılı masa"da təlatümlər bitmir. Belə ki, indi də vahid namizəd məsələsində ciddi fikir ayrılıqlarının olması barədə məlumatlar yayılmaqdadır. Türkiyə KİV-lərinin yazdıqlarına görə, müxalifət liderləri arasındakı rəqabət Cümhuriyyət Xalq Partiyasının (CHP-R.R.) sədri Kemal Kılıçdaroğlu ilə İyi Partinin sədri Meral Akşener arasında gedir. Baxmayaraq ki, müxalifət koalisiyası bugünlərdə birgə bəyanatla çıxış ediblər və vahid namizədin martın 6-da elan ediləcəyini bildiriblər.

zamanı aparıcı bildirib ki, Kılıçdaroğlunun adından başqa heç bir ad çəkilməyib. Ancaq İyi Partinin lideri Meral Akşener öz növbəsində səs çoxluğunun verdiyi qərara təbə olacağını bəyan etsə də sonradan onu da bildirib ki, həmin məsələni öz partiyası daxilində də müzakirə edəcək.

Daha bir maraqlı məqam isə budur ki, CHP-nin lideri Kemal Kılıçdaroğlu partiyasının geniş toplantısı zamanı özünü vahid namizəd kimi göstərərək və "Başlayırıq" şüarı ilə çıxış edib. Məhz onun bu şüarından sonra köməkçisi Deniz Demir dərhal sosial şəbəkədə "Başlayırıq" kampaniyasına start verib. Ancaq daha sonradan həmin paylaşımını silib.

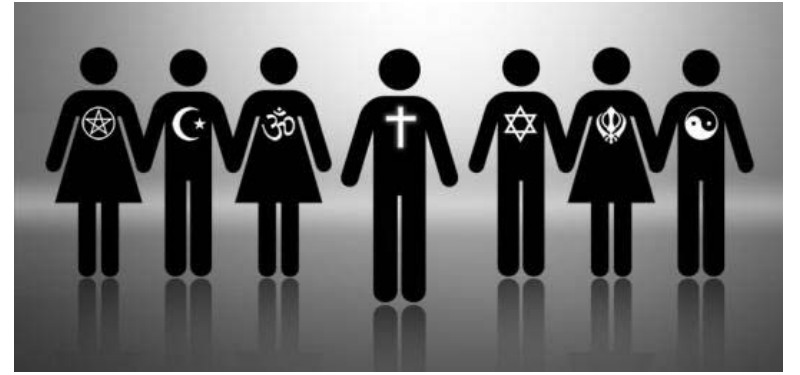
Görünür, "Altılı masa"dakı müttəfiqləri

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "Dini və milli tolerantlıq, millətlərarası münasibətlərin inkişaf etdirilməsi" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

Tolerantlığın Azərbaycan nümunəsi

Öz şərəfli tarixi boyunca Azərbaycan fərqli millətləri, ayrı-ayrı dinlərə mənsub toplumları bir dövlət altında sülh içində birləşdirib

Azərbaycan müxtəlif sivilizasiyaların qovuşduğu məkən olaraq, əsr-lər boyu milli-mədəni rəngarənglik mühitinin formalaşdığı, ayrı-ayrı millətlərin və konfessiyaların nümayəndələrinin sülh, əmin-amanlıq və dostluq şəraitində yaşadığı ölkə kimi tanınıb.

Tolerantlıq tarixən azərbaycanlıların həyat tərzini olub, bu gün isə milli kimliyindən, dilindən, dinindən asılı olmayaraq Azərbaycan dövlətinin hər bir vətəndaşının gündəlik həyat tərzinə çevrilib. Azərbaycan xalqının zəngin multikultural keçmişini təkcə xalqımızın bugünkü tolerant yaşam tərzini deyil, həm də yaratmış olduğu ədəbi-bədii, elmi-fəlsəfi, siyasi-üquqi qaynaqlarda, sənədlərdə yaşayır.

Həm milli, həm dini Azərbaycan

Multikulturalizmin müxtəlif modelləri- ABŞ, İsveç, Avstraliya, Kanada modeli kimi növləri olmasına baxmayaraq, Azərbaycanın dünyaya təqdim etdiyi model bir çox müterəqqi dövlətlər tərəfindən rəğbətlə qarşılınır və nümunə kimi təbiiq edilməkdədir. Bu model tarixi köklərə bağlı olduğu üçün daha dayanıqlıdır. ABŞ-ın Yuta və Oreqon ştatlarının Senat və Nümayəndələr Palataları tərəfindən Azərbaycanın tolerantlıq modelini təqdir edən geniş bəyan-namənin qəbul edilməsi qeyd edilənlərə bariz nümunədir.

Tarix boyu Azərbaycan xalqının mədəniyyətinin əsas xüsusiyyətlərindən biri olan tolerantlığa xüsusi dəyər verilib. Fərqli mədəniyyət və inancların nümayəndələri ilə birlikdə, eyni dövlətdə, eyni hökumətin nəzarətində tolerantlıq çərçivəsində həyatlarını harmoniya içində davam etdiriblər. Qədim

Azərbaycan İslamı qəbul etdikdən sonra da tolerantlıq, bərabərlik, ədalət və insan sevgisi kimi təməl dəyərlərini İslam inanc və prinsipləri ilə qarışdırmış, öz tarixində müxtəlif mədəniyyət və adət-ənənələri bu bu inancla bütünləşdirib, özünəməxsus İslam təsviri və anlayışı yaradıb.

Beləliklə, tarixi mənşəyi baxımından cəmiyyətimizin təməl dəyərlərindən biri olan tolerantlıq anlayışı müxtəlif amillərin təsiri ilə xalqımıza xas xüsusiyyət qazanıb. Ölkəmizdə tolerantlığın müxtəlif inanclara, mədəniyyətlərə və həyat tərzlərinə hörmətlə yanaşması anlamında dərk edilməsi həm də sosial sabitliyə və həmrəyliyə töhfə verməklə cəmiyyətin sistemli bir bütünlükdə mövcudluğunu qoruyub saxlayıb. Müqəddəs Ramazan bayramında ölkə başçısı İlham Əliyevin verdiyi ziyafət süfrəsində bütün dinlərin liderlərinin təmsil olunması Azərbaycandakı tolerantlıq anlayışının sadəcə sənədlərdə deyil, real həyatda olduğunu görmək olur.

Həmçinin biz Azərbaycandakı tolerantlığın ən güclü nümunəsini 44 günlük müharibədə də gördük. Dinindən, milliyətindən asılı olmayaraq bütün gənclər vətən üçün cəbhəyə axışdı. Eynilə I Qarabağ Müharibəsində olduğu kimi II Qarabağ Müharibəsində də dini-etnik mənsubiyyəti fərqli olan qazileri, qəhrəmanları, şəhidləri oldu.

Azərbaycan - etnik-dini düzümlülük simvolu

Azərbaycanın zəngin mədəni-mənəvi irsə və tolerantlıq ənənələrinə malik olması bu gün beynəlxalq aləmdə etiraf edilən həqiqətlərdəndir. Azərbaycan mövcud milli-mədəni müxtəliflik və etnik-dini düzümlülük mühiti olan çoxmillətli, çoxkonfessiyalı ölkə kimi dünya miqyasında mədəniyyətlərarası dialoqun bənzərsiz məkanındır. Qərbdə "tolerantlıq" sözü ilə ifadə edilən bu anlayışın bildiyimiz mənəsi "başqalarının fikirlərini, düşüncələrini və hissələrini bizimkine zidd olsa belə, qəbul etmək, dözmək və hörmət etmək" kimi şərh edilir. Azərbaycan xalqının mədəniyyətində tolerantlığın inkişafı üçün diqqətlə araşdırıldıqda, bu anlayışın inanc və mənəvi baxımdan özünəməxsusluğu aydın görünür.

İslam ənənəsinin formalaşdığı əxlaq çərçivəsində tolerantlığın dəyəri nəticələrindən asılı olmayaraq dini-mənəvi vəzifə kimi qəbul edilir. Bizim mədəniyyətimizdə özünəməxsus məzmun və mənə daşıyan tolerantlıq anlayışı qərbdə maarifçiliklə başlayan tolerantlıq təcrübələrindən daha uzun bir tarixə malikdir. Ona görə də qədim türk-islam mədəniyyətinin hər mərhələsində tolerantlığın və insanın başqa dinə mənsub insana olan hörmət və sevgisinin tərənnümü edilməsi bu təməl dəyərlərə verilən önəmin göstəricisidir.

Tolerantlığa əsaslanan cəmiyyə-

ətlərin formalaşmasında bir çox amillərlə yanaşı, qədim azərbaycanlıların İslam dinini qəbul etməzdən əvvəlki dini inanc və adətlərinə bağlı olması böyük təsir göstərmişdir. Tarix boyu təktonçılığa inanan xalqımız İslam dininin mənimsənilməsində buna görə çətinlik çəkmədi. Allah-insan münasibətlərinin müəyyənləşdirilməsində dinin qaydaları, təbliğ etdiyi doğrular mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Həmçinin unutmamaq olmas ki, qədim türk mədəniyyət ənənəsində tolerantlıq insan olmaq oxu üzərində inkişaf edib. Öz şərəfli tarixi boyunca Azərbaycan onlarla xalqı, fərqli dinlərə mənsub toplumları bir dövlət altında birləşdirib, onların sülh və qardaşlıq şəraitində yaşamasına şərait yaradıb.

Qarşılıqlı hörmət dinləri də qardaşlaşdırır

Türklərin İslamı qəbul etməsindən sonra özünəməxsus şəkildə inkişaf etdirdikləri tolerantlıq anlayışı və dini-islami mətnlərə göstərdikləri dəyər tolerant həyatın bir həyat tərzinə çevrilməsinə səbəb olub. Doğrudur, dini kitablarda insanların bir-biri ilə sülh şəraitində yaşaması üçün bir çox normalar göstərilir, başqa dinlərin nümayəndələrinə qarşı münasibətə yön verilir, amma bununla belə daha dərin sosioloji təhlil edəndə görürük ki, bu mətnlərdə tolerantlığın inkişafı üçün uyğun olduğunu düşündüyümüz sosial çevrəni, mühiti nəzərə almağı da tələb edir. Ortaq dəyərlərin və əxlaqi inancların vəhdətindən yaranan abu-hava ictimai nizamın və sabitliyin təmin edilməsində əhəmiyyətli rol oynayır. Bir dinin başqa dinə nifrət aşılması, bir inanca malik insanın əks inanca mənsub insana qarşı aqressiyası mühitində bu sabitliyi təmin etmək mümkün olmazdı.

Ümumiyyətlə, sosial nəzəriyyəçilər sosial həyatın təşkilində ilkin şərtlərdən biri olan inteqrasiyanın təmin edilməsində dinin mühüm rol oynadığını qəbul edirlər. Tolerantlığın dəyəri ailə münasibətlərindən tutmuş dini münasibətlərin və mədəni fəaliyyətə qədər sosial həyat üçün son dərəcə əhəmiyyətlidir. Tolerantlığın

əksi olan fanatizm həyatın bütün təbəqələrində durğunluq, dar düşüncə və intellektual gerilik deməkdir. Fanatik dini baxışı olan ölkələrdə bu baxımdan həmişə problemlər yaranır.

Qədim Azərbaycan tarixinə tolerantlıq nəqəti-nəzərindən nəzər saldıqda görürük ki, əcdadlarımız istər İslamdan əvvəlki dövrdə, istərsə də İslamı qəbul etdikdən sonra digər inanc mənsublarına qarşı son dərəcə tolerant olublar. Şübhəsiz ki, türk mədəniyyətində asanlıqla fərqləndirilə bilən tolerantlıq anlayışına töhfə verən bir çox amillərlə yanaşı, manixeylik, zərdüştilik, buddizm kimi müxtəlif dini ənənələrin mənsubları ilə bir yerdə yaşama təcrübəsi və onların digər mədəniyyətlərlə temas və qarşılıqlı əlaqə qurma imkanları da vardır. Azərbaycan elə bir ölkədir ki burada bir müsəlman din xadimi yəhudi din xadiminin övladının toyunda iştirak edir, xeyir-dua verir.

Nəticə etibarilə qloballaşmanın təsirlərinin sosial həyatın bütün sahələrində hiss olunduğu müasir dünyada dini prinsiplərin müasir inkişaf çərçivəsində özünəməxsusluğunu qoruyub saxlaya bilməsi bir az da dini təmsil edən şəxsiyyətlərdən asılıdır. Dini liderlərin humanist çıxışları, tolerant davranışları bütün bir dini icmaya örnəkdir. Qədimdən bəri el ağısaqqallarının inkişaf etdirdiyi və mənimsədiyi tolerantlığın dəyəri modern dünyamızda da zənginləşdirilməlidir.

Ortaq dəyərlər etnik, dini, siyasi, sosial, mədəni mənsubiyyətdən asılı olmayaraq bu tolerant ölkədə yaşayan hər bir insan üçün ümumi ehkamlara söykənir. Bu günlərdə rəhmətə gedən dəyərli İslam din xadimi Hacı Şahinin vəfatına bütün dinlərin nümayəndələrinin eyni dərəcədə təsirlənməsi bu tolerantlığın ən bariz nümunəsi deyilmi? Dini mənsubiyyətdən asılı olmayaraq bütün ictimaiyyət din xadiminin vaxtsiz vəfatına kədərləndi. Ölkəmizdə yaşayan hər kəs üçün ortaqlıq dəyər anlayışının olması tolerantlığın simvolu olmaq üçün yetərli səbəb deyilmi?

Lalə Mehralı

Zəhərlənmə hansı hallarda baş verir?

"Biz hər zaman qidalanma və qidaların hazırlanması ilə bağlı maarifləndirmə tədbirləri həyata keçiririk. Amma yenə də zəhərlənmə halları baş verir. Ötən gün şadlıq sarayında kütləvi zəhərlənmə hadisəsi baş verib. Bu da onu göstərir ki, hələ də restoran şəbəkələrində kifayət qədər yoxlama işləri aparılmır və mətbəxlərdə bu qaydalara əməl olunmadığı açıq-aşkar ortadadır. Ümumiyyətlə, toylarda, məclislərdə qidaların çoxçeşidliliyi və daha öncədən hazırlanmış uzun müddət temperatur rejiminə əməl etmədən saxlanması və yaxud sanitariya-gigiyena qaydalarının gözlənilməməsi təbii ki, qidanın tərkibinin dəyişməsinə, onların tərkibində bakteriyaların çoxalmasına gətirib çıxarır". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında sağlam qidalanma üzrə mütəxəssis Məhsəti Hüseynova deyib.

temperaturda saxlanıla bilər. Təəssüflə qeyd edirik ki, bu zəhərlənmələr mayonezlərin düzgün şərhitdə saxlanmadığını göstərir. İstehlakçının isə bundan xəbəri olmur".

Mütəxəssis sözlərinə davam edərək bildirib ki, kütləvi zəhərlənmələrin baş verməməsi üçün məclislərdə yalnız bir çeşidli və daha az qarışıq olan qidalardan istifadə etmək daha uyğun olar: "Öncədən bişirilib qızdırılaraq süfrəyə verilən yeməklərə deyil, yeni hazırlanmış yeməklərə üstünlük verilməlidir. Bəzən qovurmalar, qızartmalar bir neçə gün öncədən hazırlanır və daha sonra süfrəyə təqdim olunur. Belə qidalar da risk qrupundadır.

Həmçinin, qazlı rəngli içkilər bəzən mənşəyi belli olmayan, qaydalara uyğun şəkildə hazırlanmayan məkənlərdə hazırlanır ki, belə məclislərdə həmin içkilərə rast gəlinir. Bu içkilərin tərkibindəki kimyəvi qatqı maddələri digər qəbul edilən yeməklərlə birlikdə həm həzmi çətinləşdirir, həm də zəhərlənməyə səbəb ola bilər. Ona görə də toylarda, məclislərdə qidalara diqqət etmək, bütün qidaları qarışdırmaq və az miqdarda qəbul etmək lazımdır. Belə olan halda sağlamlığımızı qoruya bilərik. Əks halda isə kütləvi zəhərlənmələr qaçınılmazdır".

Ləman Əlizadə

Onun sözlərinə görə, belə olduqda zəhərlənmə halları baş verir: "Əsas risk qrupuna daxil olan qidalar mayonezli salatlardır. Həm tərəvəzlər, həm zülal tərkibliət və eyni zamanda mayonezdən istifadə olunur ki, bu qidaların neçə saat əvvəldən hazırlandığı məlum olmur. Yaxşı olar ki, bu kimi qidaların birdəfəlik istehlakı üçün az bir müddətdə hazırlanıb, süfrəyə verildikdən qarışdırılsın. Lakin həmin qidalar 4-5 saatdan artıq saxlanılırsa, onların tərkibində kimyəvi reaksiyalar baş verir. Bu da hər orqanizmə fərqli təsir göstərə bilər. Belə olduğu təqdirdə ikinci bir məsələ ortaya çıxır. Tərəvəzlərin təmiz şəkildə yuyulub qaynadılması məsələsi də vacibdir. Həmçinin, istifadə olunan mayonezlərə də diqqət yetirmək lazımdır. Bəzi mayonezlərin üzərində qeyd olunur ki, açıldıqdan sonra 3 və ya 6 ay müddətində istifadə oluna, müəyyən

"Real" 53 ildir bunu bacarmır

Ötən gecə İspaniya kubokunun yarımfinalının ilk oyununda "Barselona"ya evdə 0:1 hesablı məğlubiyyət "Real" üçün daha bir uğursuzluqla yadda qalıb. Qol.az xəbər verir ki, Madrid təmsilçisi artıq 53 ildir İspaniya kubokunda doğma meydanda Kataloniya klubuna qalib gələ bilmir.

"Kral klubu" son dəfə 1970-ci ildə 1/4 finalda "Barselona"ya qalib gəlib. O vaxtdan etibarən "Real" turnirdə "Barselona" ilə oyunlarında 3 dəfə heç-heçə edib, 3 dəfə udub. Qeyd edək ki, bu komandalar arasında cavab görüşü arelin 5-də "Kamp Nou"da olacaq.

"Öz biliyinə arxalanan heç bir abituriyent bu üsula əl atmaz"

"Fərqli vasitələrlə imtahanlara daxil olmaq istəyənlər hər zaman olur. Bu hallara istər abituriyentlər, istərsə də tələbələr arasında rast gəlmək mümkündür. Təbii ki, özünə inam, öz biliyinə arxalanan heç bir abituriyent bu üsula əl atmaz. Bu hallara daha çox bilik və bacarıqlarına güvənməyən gənclər arasında rast gəlinir. Bu isə çıxış yolu deyil və bu hallar aşkar olunduqda, onlara qarşı ən sərt tədbirlər görülür. Bu tədbirlər sırasında imtahandan qovulmaq və imtahan nəticələrinin ləğv edilməsi də yer alır". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi yanında İctimai Şuranın üzvü, fəlsəfə doktoru İlqar Orucov bildirib.

Onun sözlərinə görə, bu cür halların baş verməsi tək Azərbaycan realığında özünü göstərmir: "Fərqli ölkələrdə də gənclər bu kimi yollara əl atırlar. Hesab edirik ki, bununla bağlı valideynlər, abituriyentləri imtahana hazırlayan müəllimlər iş aparmalı-

dırlar. Mütləq şəkildə onlara məlumatlar verilməli, maarifləndirmə işləri aparılmalıdır. İmtahana hazırlaşmağın müəyyən yolu var və o yol səylə çalışmaqdan keçir. Valideynlər bu məsələdə xüsusi həssaslıq göstərməlidirlər. Abituriyentlər anlamalıdır ki, həyat imtahanlardan ibarətdir. Ola bilər ki, bu imtahanda yalana əl atıb, kimlərsə aldadaaraq, imtahandan keçdilər. Lakin qarşıda hələ çox imtahanların olduğunu unutmaq olmur. Biz gənclərə bəliyin düzlük olmasını öyrətməliyik".

Səbina Hüseynli

DIQQƏT: "Kupça"sız mənzillərin satışı qadağan ediləcək

Azərbaycanda daşınmaz əmlakın dövlət reyestrində xüsusi mülkiyyət kimi qeydiyyatdan alınmayan ("kupça"sız) çoxmənzilli binalarda mənzillərin satışının qanunla qadağan edilməsi təklif olunur. SİA-nın xəbərinə görə, bu, Azərbaycanın İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkilinin (Ombudsman) 2022-ci il üzrə illik məruzəsində əksini tapıb. Belə ki, sənəddə qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada dövlət qəbul komissiyası tərəfindən istismana icazə verilməyən, daşınmaz əmlakın dövlət reyestrində xüsusi mülkiyyət kimi qeydiyyatdan alınmayan və sığorta edilməyən çoxmənzilli binalarda mənzillərin satılmasına qanunla qadağa qoyulması təklif edilir.

Xatırladaq ki, Azərbaycanda, xüsusən də Bakı şəhəri və Abşeron rayonu ərazisində bir çox çoxmənzilli yaşayış binalarında mənzillər çıxarışlarla təmin olunmadığından müqavilə əsasında satışa çıxarılır. Həmin mənzillər daşınmaz əmlakın dövlət reyestrində xüsusi mülkiyyət kimi qeydiyyatdan alınmayıb.

Baş redaktor: Bəhruz Quliyev

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az

"ƏLİNCƏ" AZƏRBAYCAN XEYRİYYƏ
CƏMİYYƏTİNİN ORQANI.
QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet bazar və
bazar ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur

Tiraj: 3600